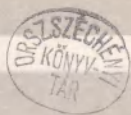

VAKOK VILÁGA

MHB 1644

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK FOLYÓIRATA
ELŐFIZETHETŐ

MEGYEI SZERVEZETEINKNÉL
ÉS

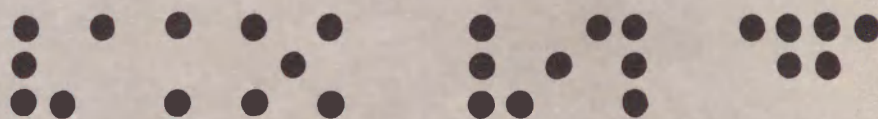
A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KIADÓHIVATALÁNÁL:

BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.

TELEFON: 210-440

L. Braille

XLI. évfolyam

11

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradi Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
<i>Dr. Vas Tibor</i> :	JELENTÉS	1
	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	3
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL	4
<i>Szemerédi István</i> :	TITKÁRI, ADMINISZTRÁTORI ÉRTEKEZLET SZÖVETSÉGÜNKBEN	6
<i>Kiss János</i> :	LÁTÁSUNK VÉDELMEBEN	7
<i>Váradi Péterné</i> :	EGY VILLANÁSNYI A FŐVÁROSI KEFE- ÉS SEPRÜGYÁRTÓ VÁLLALAT ÉLETÉBŐL	8
<i>Gerdelics Ferenc</i> :	NÉHÁNY GONDOLAT A VASÚTI UTAZÁSRÓL	10
<i>Bacsik László</i> :	MAGNÓSOKNAK — MAGNÓRÓL	11
<i>Kárpáti Tünde</i> :	A JÖVŐ ZENÉJE	12
<i>Tóth Endre</i> :	A DIÓFA	13
<i>Kiss Géza</i> :	A „LÁTÓ” EMBER	15
<i>Molnár István</i> :	BESZÁMOLÓ A VAKOK VI. SAKKOLIMPIÁJÁRÓL	17
<i>Kuminka Györgyné</i> :	„TETTEKKEL NYAKKENDŐNK BECSÜLETÉÉRT!” INNEN — ONNAN	23 24
	HIRDETÉSEK	24

DR. VAS TIBOR:

JELENTÉS

1980. július 14-én repültünk feleségemmel együtt Hannoverbe (NSZK), ahol unokahugomnál laktunk, étkeztünk és július 26-án tértünk vissza Budapestre. Ez alatt részt vettem a WCWB (A VAKOK JÓLÉTI VILÁGTANÁCSA) Európai Regionális Bizottsága a vakok segédeszközeivel foglalkozó albizottságának IV. értekezletén (elnöke: Ferdinánd Zeckel, NSZK), valamint a siketvakok Helen Keller II. Világkongresszusán. Az értekezleten 27 ország vett részt, köztük Magyarország.

I.

A segédeszközökkel foglalkozó kongresszusra 15-én regisztráltattam magunkat. Az értekezlet július 16-tól 18-ig tartott. Július 16-án volt az értekezlet mellett rendezett vakügyi segédeszközök kiállításának ünnepélyes megnyitása. A kiállítás július 20-ig volt nyitva.

Az értekezletet az ERB (EURÓPAI REGIONÁLIS BIZOTTSÁG) albizottsága a német vakok szövetségével, a hannoveri siketvakok központjával és a szellemi pályán dolgozó német vakok egyesületével közösen rendezte. A résztvevők számára a rendező szervek 3 ebédet és egy vacsorát adtak.

16-án volt az értekezlet ünnepélyes megnyitása, melyen több felszólalás hangzott el. Felszólalt az Alsó-Szászországi Tartományi Kormány szociális ügyek minisztere, Schnipkowitz úr, valamint a főpolgármester megbízásából a város egyik polgármestere. Egyik este a főpolgármester a városházán fogadást adott a résztvevők tiszteletére.

Az értekezleten szimultán tolmácsolás folyt, angol, francia, és német nyelven.

Először főreferátumok hangzottak el, amelyeket munkacsoportokban vitaülés követett.

A főreferátumok a következő alapvető kérdésekkel foglalkoztak: oktatási, munka, háztartási, környezetvédelmi és mozgássegítő, valamint a szabadidő és szórakozást segítő segédeszközök. Továbbá olyan segédeszközökkel, amelyek a Braille-nyomtatást, a hangoskönyv előállítását és a vakok egymással való érintkezését segítik elő.

A kiállításon lényegében olyan segédeszközök voltak, amelyek ezeket a célokat szolgálták. A segédeszközök magas technikai színvonalat képviseltek, amelyet főleg a komputer és az elektronika felhasználása tett lehetővé. Különböző nyelveken sík- és Braille-írású katalógust adtak ki a kiállított segédeszközökről, én egy német nyelvű Braille-katalógust hoztam magammal.

Az értekezlet a referátumok és a vita alapján a következő következtetést vonta le.

A segédeszközök magas technikai színvonalat képviselnek és valóban lényegesen megkönnyítik a látási fogyatékosok integrációját. Problémát jelent viszont, hogy áruk igen magas és az egyén számára szinte beszerezhetetlen. Az értekezlet ezért javasolja, hogy hozzanak létre nemzetközi kooperációt és profilírozzák a segédeszközök gyártását.

Ez esetben ugyanis egy segédeszközből nagyobb mennyiséget lehet gyártani és alacsonyabb áron lehet forgalomba hozni. A segédeszközökkel való ellátás elsősorban az intézmények feladata. A segédeszközöknek uniformizált típusait kellene kidolgozni. Ez is csökkenené a vételárát. Javasolják továbbá, hogy a ma használatos ún. harmadfokú Braille rövidírást egyszerűsítsék, mert a jelenlegi komplikált rendszert csak az tudja megtanulni, aki tökéletesen ismeri a nyelvet. Elsajátítása továbbá az idősek számára is nehézséget okoz.

II.

Július 21-től 25-ig tartották ugyancsak Hannoverben a siketvakok Helen Keller II. Világ-

kongresszusát, amelyen 5 világrészből 28 ország vett részt Magyarországgal együtt.

Az értekezlet német és angol nyelven folyt. A siketek részére speciális tolmácsok segítették az előadások megértését. Az előadók éppen ezért lassabban beszéltek, hogy a tolmácsoknak módjuk legyen az előadás anyagát a siketekkel közölni.

24-én délelőtt volt az ünnepélyes megnyitó, amelyen többek között újból felszólalt az Alsó-Szászországi Tartományi Kormány szociális ügyek minisztere, Schnipkoweit úr, továbbá a WCWB elnöke, donna Dorina Nowill, valamint az IFB (Vakok Nemzetközi Szövetsége) elnöke, dr. Franz Sonntag (NSZK).

Ezen az ülésen adták át Baaske úrnak az Anne Sullivan emlékérmét a siketvakok érdekében kifejtett munkája elismeréséül; felesége pedig a Helen Keller emléklapot kapta meg. Az értekezleten ezután főreferátumok hangzottak el, amelyeket munkacsoportokban tárgyaltak meg.

Az első előadás a siketvakok oktatásával foglalkozott. Ezt követte a foglalkoztatás lehetőségének vizsgálata. „A siketvakok helyzete a családban” volt a címe a következő előadásnak. (A résztvevők megtekintették a hannoveri siketvakok központját.) További előadások voltak: „A siketvakok saját személyiségi felelősségre való nevelése”. „A siketvakok helyzete a társadalmi közösségi életben”. „A siketvakok részére szolgáló intézmények létrehozása”.

Az értekezlet nyilatkozatot és határozatot fogadott el, amelyet a továbbiakban ismertetek.

A siketvakok érdekvédelmi bizottsága 1980. július 21–25. között Hannoverben rendezett II. „Helen Keller” világkonferenciáján az alábbi nyilatkozatot fogadta el:

Bevezető: Hivatkozva a siketvakok személyi jogainak biztosítása érdekében született nyilatkozatra, melyet a fiatal és felnőttkorú siketvak személyek vonatkozásában az I. „Helen Keller” világkonferencia fogadott el 1977. szept. 16-án New Yorkban, a konferencia leszögezte, hogy a jogok elfogadása magába foglalja a jogok gyakorlásának biztosítását is.

Ebben a véleményben, valamint a siketvak személyek által gyakran említett kívánságban az is kifejeződött, hogy a siketvak személyek alább megfogalmazott felelős nyilatkozata legyen egy független nyilatkozat.

- 1. Cikk:** Azoknak a siketvak személyeknek, akik képzettséggel rendelkeznek, felelősek képességeik kihasználásáért annak érdekében, hogy minimumra csökkentsék a másoktól való függőségüket.
- 2. Cikk:** Azoknak a siketvak személyeknek, akik rendelkeznek hivatásszerű képzéssel, melyet speciális gyakorlati program keretében sajátítottak el, meg kell kapniuk a lehetőséget képzettségük gyakorlásához, biztosítani kell, hogy megtarthassák szakmai beosztásukat, állásukat a munkahelyekért folyó versenyben, annak érdekében, hogy a lehető legkedvezőbb gazdasági függetlenségüket biztosítani tudják.
- 3. Cikk:** A siketvak személyeknek vállalniuk kell felelősséggel a családon belüli szerepüket, osztozva a család napi munkájában, részt kell venniük a döntésekben. Ha még nem tud aktív családtag lenni, vállalnia kell, hogy ehhez megszerzi a szükséges gyakorlatot.
- 4. Cikk:** Siketvak személyeknek részt kell venniük személyes felelősséggel a közösségi életben, tájékozottnak kell lenniük a napi eseményekben, minden erejükkel részt kell venniük emberbaráti és speciális társaságok munkájában, hogy támogassák és elősegítsék a siketvak emberek boldogulását.
- 5. Cikk:** A siketvak személyek felelősséggel kell, hogy részt vegyenek az irántuk való érdeklődés felkeltésében, előmozdításában mind a családban, mind az oktatásnál, tolmácsoknál, s mindazoknál, akik képesek elősegíteni a siketvak emberekkel való minél jobb kommunikáció megvalósítását, fejlesztését.
- 6. Cikk:** A siketvak személyeknek, akik eredményt értek el fogyatékoságuk leküzdésében, felelősséggel kell átadniuk tapasztalataikat, hogy megmutassák sorstársaiknak, hogyan lehet leküzdöni fogyatékoságukat.
- 7. Cikk:** Siketvak személyeknek önkéntes alapon fel kell ajánlaniuk minden segítséget a közösségi munka érdekében, ugyanolyan módon, ahogyan ezt a nem csökkentképességű személyek teszik.
- 8. Cikk:** A siketvak személyek felelősek azért, hogy minden olyan lehetőséget kihasználjanak, ami elősegíti egészségük javulását, képzettségüket és jólétüket.

1. A világtanács Vakok Jóléti Bizottsága a siketvakok érdekében megvizsgálta azokat a módszereket, melyekkel fokozhatják a tudatos nemzetközi érdeklődést a siketvak személyek segítése érdekében a rokkantak nemzetközi évének egész időtartama alatt.

2. A Vakok Jóléti Világtanácsának tagországai kezdeményezik bármilyen lehetséges segítség felajánlásával a tagországok felé a fiatal és felnőtt siketvak személyek érdekében kifejtendő kezdő programok elindítását.

3. A Vakok Jóléti Világtanácsa bátorítja a tagországokat, hogy készítsenek speciális rehabilitációs programokat a fiatal és felnőtt siketvak személyek érdekében, különösen hangsúlyozva, hogy a fiatal és felnőtt siketvak személyek részére adjanak tudásuknak megfelelő munkalehetőségeket.

4. A Vakok Jóléti Világtanácsa felhívja a tagországok figyelmét arra, sürgessék meg szervezeteiket, hogy működtessenek a siketvakok számára munkahelyeket és tegyenek meg mindent, hogy több munkaalkalmat ajánlhassanak fel a siketvak személyek részére.

5. A Vakok Jóléti Világtanácsának tagországai kísérjék különös figyelemmel a siketvak felnőtt személyek számára létesítendő lakások speciális terveit.

6. Gondoskodni kell speciális segítségről, ellátásról és szolgáltatásokról is a siketvak fiatal és felnőtt személyek részére — ingyenes vagy elfogadható áron — ezzel segítve elő, hogy tapasztalatukat, tudásukat és erejüket képzésük-

re, munkájukra és társadalmi tevékenységükre fordíthassák.

7. A Vakok Jóléti Világtanácsának tagországai helyezzenek nagyobb hangsúlyt a beszéd gyakorlására azoknál a siketvakoknál, akiknél megvan a remény a nagyobb eredményekre.

8. Azok az iskolák, ahol siketvak személyek tanulnak, helyezzenek nagyobb súlyt a kommunikációs gyakorlatok fejlesztésére, mivel ez lehetővé teszi, hogy azok a siketvakok, akik még nem rendelkeznek tanult manuális kommunikációs metodikával, kapcsolatba léphessenek a társadalommal.

9. Nagyobb figyelmet kell fordítani a siket személyeknek a szervezetekbe történő bevonására, ezzel is gondoskodva a siketvak fiatalokról és felnőttekről.

10. A Vakok Világtanácsának Igazgatási Bizottsága tájékoztató kiadványt készít, melyben beszámol a világban működő siketvak személyek tevékenységéről.

A további határozati pontban technikai kérdések szerepelnek: a III. „Helen Keller” konferenciára jobb technikai rendszert kell kidolgozni, hogy az ülés résztvevői jobban tudjanak kommunikálni egymással. A II. konferencia előtt egy előértekezletet kell tartani, hogy az elnök és a szónokok jobban felkészülhessenek. A konferencia előtt egy munkaülés megtartása is célszerű lenne, hogy a tanácsok tapasztalatokat szerezhessenek. Ezután megköszönték a II. konferencián a kiemelkedő munkát végző résztvevők közreműködését.

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

1980. szeptember 25-én Központi Elnökségünk tanácskozást tartott.

Jelen voltak: Dr. Vas Tibor elnök, Dr. Bódi István főtítkárs, Csengeri József, Gerdelics Ferenc, Kuminka Györgyné, Pinviczki György, Dr. Solymos Gyula, Dr. Szabó Károly, Dr. Széll Lajos, Szemerédi István, Zichó József elnökségi tagok és lapunk szerkesztője Barna Zoltán.

Dr. Vas Tibor elnök megnyitotta az ülést és felkérte Antal Gézáné megbízott főkönyvelőt, az 1. napi-

rendi pont előadóját, hogy tartsa meg beszámolóját.

Antal Gézáné elmondotta, hogy Szövetségünk 1980-ban 10 661 000 Ft jóváhagyott költségvetési keretből gazdálkodik. Az előző évi tervfeladatokon túl, az ezévi költségvetés újabb feladatok teljesítését is előirányozta: egy újabb dolgozó foglalkoztatása a stúdióban, a felolvasási óraszámok és óradíjak felemelése, mozgástrénerképzés, gyógymasször-továbbképzés, folyóiratunk síkírású,

új formájú változatának rendszeres megjelenítése.

Az I. félévi gazdálkodás — folytatta Antal Gézáné — a szakmai és gazdasági munkatervék összehangolása alapján történt 50%-os pénzügyi teljesítéssel. Létszámgazdálkodásunk az előző évekenél kedvezőben alakult, június 30-án minden munkahelyünk be volt töltve. A bér-alap-gazdálkodásnál ez éreztette hatását, mert a bérmegtakarítás igen kevés volt.

Az utóbbi időben sokszor elhangzott, hogy feladataink teljesítéséhez egyre több társadalmi munkát ve-gyünk igénybe. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a társadalmi munkára

hosszabb időn keresztül rendszeresen nem lehet számítani.

Szövetségünk székházának jelenleg is folyó külső és belső tatarozása mintegy 2 700 000 forintba kerül. Kivitelező hiányában a külső tatarozás előreláthatólag még a jövő évben is tartani fog. Bejelentette, hogy kb. 200 000 Ft anyagi befektetéssel rövidesen ismét működik a Vakvezető-kutya-képző Iskola, melynek szakmai tevékenysége gazdasági csoportunkat is nagy feladatok elé állítja.

A Központi Elnökség a gazdasági vezető beszámolóját megvitatta és elfogadta.

Ezután Dr. Vas Tibor elnök felkérte Dr. Bódi István főtitkárt, hogy a következő napirendi pontot, amelyet „A Szófiában 1980-ban megtartott munkaügyi kérdésekről” címmel a

Központi Elnökség tagjai írásban megkaptak, bocsássa vitára és ajánlja elfogadásra.

A testület tagjai néhány kérdést tettek fel a bolgár vakok foglalkoztatásával kapcsolatban. Megállapították, hogy a Szófiában elhangzott előadások nagyon érdekesek voltak.

Végül a vak jogászok által összeállítandó kiadvánnyal foglalkozott a Központi Elnökség és megállapította, hogy a felkért szerzők a tervezettnél lassabban készítik el a kiadvány reakjuk bízott fejezeit.

A napirendi pontok megtárgyalása után néhány bejelentés hangzott el; majd Pinviczki György tartott tájékoztatót a Homérosz Énekek finnországi szerepléséről. A hangversenyszorozatról lapunk külön cikkben fog beszámolni.

Az ülés Dr. Vas Tibor elnök zárószavával ért véget.

munkra a május végére tervezett kirándulást! Igaz, már ezt is majdnem kútbaejtette a csüngőlábú eső ... Az autóbussz iránti kérelmünket augusztus 21-re igazolta vissza a Gördülőcsapágy Művek azzal, hogy mostmár aztán igazán menjünk, mert egyszer már vissza kellett mondani a buszt a zuhogó eső miatt!

Nosza megkezdődött 18-án a kollektív szurkolás a jó időért! A főnővér — ezt a kirándulást is ő szervezte — ezirányban is feladta a rendelést, de ezt az időfelelős csak igen nagy fanyalgással „igazolta vissza”, mivel ő is csatlakozott az energiatakarékossághoz és ezért ezen a nyáron igen gyéren mérte a napfényt és a meleget ...

21-én reggel kilencre befutott a busz és percek alatt elnyelte a negyvenöt, mindenre elszánt turistát! A társaság fele melegen öltözött, másik fele még melegebbe. Az ég viszont vékonyan szürke volt, de ezzel keveset törődünk, mert ez csak a látóknak tűnt fel ... A városból hamar kikocogtunk, mert valahol alul mentünk és így csak kevés piroslámpával találoztunk. Útközben csak egy karambol maradványait láttuk, egyéb nevezetes esemény nem történt, („lelkitherápiának” ez is elég volt ...)! No megérkeztünk! A busz megáll, lecihelődünk. Drága betegünk, botra támaszkodva, ott áll a busz mellett és harsányan adja utasításait a leszállóknak! Tessék? Na igen, jól értették! Áll és dirigál! Ha nem tetszik neki valami, az édes jó anyukáját emlegeti a szerinte „vétkesnek” ...

A Vekeri tóval és környékével régi ismerősként üdvözljük egymást. A táj mitsem változott. Az út a szigetre épp oly istentelen göröngyös, rabváltató, a kioszk ugynolyan huzatos, mint máskor.

A barátkozást forró feketével kezdjük, melyet a bennünket kísérő dolgozók hoztak természetben. Kávész után megyünk ki a napocsára! Mert ha lassan is, de azért csak kiverkedte magát a felhők közül a nap is! Kitelepszünk egy asztal mellé a sziget közepén és kezdődik a trécselés, ami ugyanaz, mint otthon és mégsem ugyanaz, mert itt kellemes szénailat leng körül bennünket, mely egyre erősebb lesz, amint a Nap ereje nő.

A tó ott csillámlik előttünk és aki látja, még gyönyörködhet is benne ... A hullámok halkán loccsannak, míg

Megyei Szervezeteink életéből

KEDVES VENDÉGEK DEBRECENBEN

Augusztus 23-án délután kedves vendégek érkeztek a debreceni Vakok Állami Intézetébe: szövetségünk „Pasztorek Mihály” Színjátszócsoportja látogatott meg bennünket, hogy egy színes kabaréműsorral szórakoztassa az intézet lakóit és a városból érkezett érdeklődőket.

A műsor remekül sikerült! Bizonyította ezt a sűrűn felcsattanó taps mellett a jóízű, önfeledt nevetés is! A kabarészámok könnyedén, frissen peregték egymás után az eleven, szellemes konferansz nyomában. A szereplők olyan kedves természetességgel adták elő jeleneteiket, hogy egyik-másik hivatásos előadónak is dicséretére vált volna.

A Hunyadi László vezette színjátszócsoportnak ezúton is köszönjük a kedves látogatást és a magas színvonalú, szép előadást! Reméljük, máskor is eljönnek hozzánk! Szerezzel várjuk őket!

A CSODAEVEZŐS (AVAGY: MIT TESZ A MAMMON . . .?)

A XX. század filozófusai szerint ebben a mai korban, a gépek korában már nincsenek csodák. Nos, én

ezt a téves állítást a leghatározottabban cáfolom! Igenis, vannak még csodák ma is! Bebizonyítsam? Ime, tessék!

Intézetünk egyik kiváló lakója július derekán váratlanul leesett a lábáról, mert egyik percről a másikra kiújult a lumbágója, vagy diszkópatíája. (Kinek hogy tetszik jobban!) Nahát, neki nem tetszett sehogy, mert amikor elvitték másnap a mentők vizsgálatra, végigjajgatta a házat, visszafelé ugyanúgy ...

A derék embert roppant sajnálta mindenki, mert attól eltekintve, hogy bálványimádó, nagyon becsületes, önzetlen lélek ... Kitetszik ez abból is, hogy amit főbálványa, Mammon kegyesen juttat neki, azt nyomban feláldozza Bacchus oltárán, egyetlen polturát sem tart meg magának! Betegünk aztán lábadozni kezdett! De már épp ideje volt, mert ha még ezt tovább folytatja, az intézet nővéreit új lábbal kellett volna ellátni, mert a türelmes beteghez nem győztek feljárkálni ... De a sors végre megkönyörült rajtuk, mert betegünk lassan csak mankóra kapott!

És aztán elkövetkezett a „Nagy Csoda” napja!

Az történt ugyanis, hogy az időjárás végre megkönyörült rajtunk, és kegyeskedett engedélyezni szá-

egyszerre csak keserves csikorgással megejelenik „A CSÓNÁK!!!” Igen, úgy, ahogy leírtam! „A CSÓNÁK”, csupa nagybetűvel! Kirándulásaink fénypontja! És aztán, lássatok csodát! Ki ül benne?? Nem más, mint a szegény lumbágós „beteg...!” Pecseny mérevíti a derekát, markolja az evezőket ... Na, mi ez, ha nem csoda??? A szegény beteg csónakázni viszi szeretett lakótársait! Micsoda „önfeláldozás...” Mammon csodát tett!!! (Mi köze ehhez Mammonnak?? Na kérem, aki egy kicsit is járatos a mitológiában, az tudja, hogy Charon is csak obulusok lefizetése ellenében viszi át a Styx vizén az öröklétbe tartó lelkeket...) Hogy ehhez meg mi köze van Mammonnak? Csak annyi, hogy ez az isten megsegítette hódolóját és meggyógyította ...

Akik nem akartak csónakázni, a parton töltötték az időt délig. Közben befutott a szigetre egy remek illatokat árasztó személyautó!

A főkönyvelő hozta az ebédünket. Finom, házilag készült töltött-húst! Ezt kaptunk paradicsommal. Utána almássüteményt, sört, limonádét, feketét szolgáltak fel fáradhatatlan kísérőink. Arra az egyöntetű megegyezésre jutottunk, hogy jövőre is ebbe a „vendéglőbe” jövünk és megtartjuk a szakácsnőnk, meg a pincérek is!

A nagyszerű ebéd után sétával, nótázással, magnóhallgatással telt az idő a hazaindulásig.

Délután félnegykor vettünk búcsút a szigettől. Negyedötre már itthon is voltunk, egy kellemes nap emlékeivel gazdagabban.

Nevek felsorolása helyett mindenkinek, akik a lebonyolításban fáradoztak, köszönjük ezt a szép napot. De köszönet jár azoknak is, akik addig tartották a frontot és vigyáztak az itthon maradottakra, amíg mi odakint szórakoztunk.

GYŐR-SOPRON MEGYEI SZERVEZETÜNK KULTURÁLIS ÉLETÉRŐL

Tudósítónk csaknem egyéves visszatekintésben számol be a megye területén folyó kulturális életről. Az írásból sok mindent megtudhatunk a megyében élő sorstársak életéről.

Így élünk Mosonmagyaróvárott.

A mosonmagyaróvári járásban

egy alkalommal tartunk klubfoglalkozást. Azon igyekszünk, hogy minden összejövetel alkalmával legyen valamilyen műsor vagy előadás, hogy sorstársaink szívesen jöjjenek el rendezvényeinkre és ott jól érezzék magukat.

1979. novemberében öregek napját tartottunk, amelynek első részében megemlékezünk a Nagy Októberi Szocialista Forradalomról. Az emlékműsort a patronáló helyi 6. sz. Általános Iskola úttörői tartották. Majd idősebb sorstársainkat virággal köszöntöttük a szeretet és a megbecsülés jeléül. Ezután a rendezvény következő részében körzeti csoportunk kultúregyüttese versekkel és zeneszámokkal kedveskedett az idősebbeknek. A délután további részét kávé, tea, sütemény és üdítő fogyasztása mellett kellemes baráti beszélgetéssel töltöttük el.

Decemberben a jánosomorjai Zamatkávégvár Béke szocialista brigádja látogatott el közénk kedves műsorával. Előadásukban ismertették a községben működő gyár történetét, fejlődését, bemutatták termékeiket, és néhány odaillő vers hangzott el. Majd megajándékoztak bennünket az általuk készített csemegékkel (kávé, cukorkák, sós mogyoró és más finomságok). E lelkes brigád másodszori látogatása 1980. februárban volt. Akkor vidám farsangi műsorukkal örvendeztettek meg bennünket. Műsorukban ének, jelenet és vidám versek hangzottak el. Ezúton is szeretnék köszönetet mondani ennek a lelkes kollektívának.

Márciusban a Nőnap alkalmából férfi sorstársaink virággal köszöntötték bennünket. Külön elményt jelentett számunkra a dunaszigeti általános iskola „Vadvirág” táncegyüttesének bájos, táncos műsora. Élvezettel és szeretettel hallgattuk a szép magyar ruhába öltözött kis, lelkes úttörő lányokat.

Áprilisban megemlékeztünk hazánk felszabadulásának évfordulójáról, melynek műsorában általános iskolások szerepeltek.

Május hónapban az édesanyákat köszöntöttük. A fentebb említett helyi 6. sz. Általános Iskola kis diákjai már várták ezt a napot, hogy virággal és műsorukkal köszönthessék a nemlátó édesanyákat. Hálás köszönet illeti az iskola úttörő vezetőjét és úttörőit azért, hogy nálunk többször is szerepelnek.

Győri klubnapjaink életéről. Megyei szervezetünkönél minden héten csütörtökön délután van klubfoglalkozás. Ezek közül néhány jelentősebb eseményről számolok be. Megyei szervezetünk írásbeli megállapodást kötött az Egyesült Izzó győri gyárának egyik brigádjával, amelyben meghatározták az évi munkát, ennek időrendjét. A különböző témájú összejövetelek közül a következőket színvonaluknál és jelentőségükönél fogva is meg kell említenünk.

1980. január 24-én látogatást tettünk az említett patronáló gyár klubjában. Előadás hangzott el az üzem megalakulásáról, történetéről, jelenlegi feladatairól. A brigádtagok megvendégelték bennünket, jó hangulatban telt ez a klubdélután.

Megyei szervezetünk kultúrcsoportja kétszer tartott előadást. Február 2-án a Soproni Körzeti Csoportnál tartott műsoros rendezvényt amelynek két témája volt: a fehér bot és a farsang. Ugyanezt a műsort ismételtük meg február 23-án a győri szociális otthonban.

Jól szórakozott a tagság a február 14-i vidám irodalmi műsoron, amelyet a győri 400. sz. Szakmunkásképző Intézet tanulói tartottak, és a február 16-án rendezett farsangi táncos mulatságon.

Február 28-án szervezetünkönél a már többször is szerepelt kamarazenekar adott koncertet. A kamarazeneirodalom vidám - darabjaiból állították össze műsorukat. Az egyes zeneszámokat híres zenészek életéből idézett anekdotácsokkal egészítette ki a zenekar vezetője, Johannes Andor.

Március 6-án ünnepeltük meg a Nők Napját, amelyen a Révay Gimnázium tanulói adtak műsort.

Március 13-án emlékeztünk meg az 1848—49-es forradalom és szabadságharc kezdetét jelentő eseményekről, valamint az 1919-es Tanácsköztársaság kikiáltásáról és fontosabb intézkedéseiről. Ezen az emlékműsoron a fent említett gimnázium egy másik KISZ-alapszervezetének tanulói szerepeltek.

Március 20-án a patronáló szocialista brigád látogatott el klubhelyiségünkbe. Ismertettük velük szövetségünk felépítését, célját, a

szervezet működését és válaszoltunk a nagy érdeklődést tanúsító kérdésekre.

Április 3-án emlékeztünk meg hazánk felszabadulásának 35. évfordulójáról. Az ünnepi beszédet Nagy Ernő, megyei szervezetünk titkára tartotta. Az alkalomhoz méltó műsorral szerepeltek a győri szakmunkásképző intézet tanulói.

Szervezetünkél mindig különös gonddal készülünk az Anyák Napja megünneplésére. Ez évben is kiemelkedett az ünnepek sorából, ugyanis április 24-én a Révay Gimnázium tanulói, május 8-án pedig kultúr csoportunk köszöntötte az édesanyákat.

Kultúr csoportunk minden évben vendégszerepel a táplánypusztai szociális otthonban. Május 10-én tizenegy tagból álló együttesünk látogatott el az otthonba, és verses, zenés műsorral szórakoztattuk az intézmény lakóit.

Május 29-én a Győri Kisfaludy Színház nyolc tagja műsorral szórakoztatott bennünket. A vidám és komoly részekből álló, jó zenét tartalmazó összeállításra sokáig fogunk emlékezni.

A sok, tartalmas rendezvényből, amely szervezeteink klubfoglalkozásain került napirendre, felsorolás-szerűen ennyit kívántam átnyújtani lapunk kedves olvasóinak.

FETTIK MÁRIA

Mosonmagyaróvári Körzeti Csoport
elnöke

SZEMERÉDI ISTVÁN:

Titkári, adminisztrátori értekezlet szövetségünkben

Már hagyomány, hogy szövetségünk központja évente egy alkalommal tanácskozássra hívja össze megyei szervezeteink titkárait és adminisztrátorait. Az idei értekezlet szeptember 11-én tartottuk meg budapesti székházunk nagy előadótermében.

Központunkat Dr. Bódi István főtktár, Daru Geróné osztályvezető-helyettes, Váradi Péterné főelőadó és a szakmai csoport teljes létszámában képviselte. Az értekezlet elnöke Gerdelics Ferenc főelőadó volt, aki megnyitójában üdvözölte a megjelenteket és néhány gondolatban hangsúlyozta a titkári, adminisztrátori értekezlet fontosságát. Bejelentette, hogy másirányú elfoglaltságuk miatt Baranya, Komárom, Vas és Zala megyei szervezeteink titkárai nem jöttek el a tanácskozássra.

Ezután ismertette a napirendi pontokat, amelyeket a jelenlévők elfogadtak. Felkérte Dr. Bódi Istvánt, hogy tartsa meg előadását a Munka Törvénykönyve egyes pontjainak módosításairól.

A főtktár az előadás kapcsán aláírta azokat a munkaügyi kérdéseket, amelyekkel titkárainknak is, adminisztrátorainknak is foglalkozniuk kell. A résztvevők számos hasznos

tanácsot kaptak, egyebek között a szerződések megkötéséhez, a munkaügyi kérdések pontos betartásához. Felhívta a főtktár a figyelmet arra, hogy a sok változás indokolja a Munka Törvénykönyvének alaposabb tanulmányozását. Központunk mindig szívesen áll e kérdésben is megyei szervezeteink titkárainak, adminisztrátorainak rendelkezésére.

Gerdelics Ferenc felkérte Szemerédi István szakmai csoportvezetőt, hogy értékelje a megyei szervezetek munkáját. Szemerédi elvtárs előadásának bevezető részében méltatta a tájértekezletek eredményességét; hangsúlyozta, hogy szövetségünk központja az elhangzott javaslatokkal részletesen foglalkozik. Voltak problémák, amelyeket már megoldottunk, de vannak nehezebb kérdések, amelyek megoldásához hosszabb időre van szükség. Vannak folyamatos feladataink is, ezeket mindig napirenden tartjuk. Akkor járunk el helyesen, ha szükségletek szerint rangsoroljuk a megoldásra váró feladatokat. A titkári, adminisztrátori értekezlet méltó folytatása a tájértekezleteknek, az ott elhangzottakat értékeljük, összegezzük ez alkalommal.

Ami a megyei szervezetek munká-

ját illeti, általánosságban mindegyik teljesíti a legfontosabb feladatokat, előnyösen érvényesülnek a helyi sajátosságok — mondotta a szakmai csoportvezető. Ott a legjelentősebbek az eredmények, ahol a választott szervek együttműködése megfelelő.

Ezután foglalkozott az előadó a munkaversennyel, annak jelentőségével és bejelentette, hogy az értékelésére a jövő év elején kerül sor. A pozitívumok és a negatívumok felsorolásából kitűnt az is, hogy a szakmai csoport már most figyelemmel kíséri a munkaversenyben résztvevő megyei szervezetek eredményeit.

Az értékelés után a 3. napirendi pont előadóját, Daru Geróné osztályvezető-helyettes kérte fel az elnök, hogy tartsa meg előadását a rokkantak nemzetközi éve eseménysorozatának előkészítéséről. Az osztályvezető-helyettes részletesen foglalkozott azokkal a tervekkel, amelyeket már korábban központunk apparátusának segítségével összeállítottunk. A programot felettes szerünkkel, az Egészségügyi Minisztériummal is egyeztetjük. Első helyen a vakügyekkel kapcsolatos propaganda szerepel, a sajtó, a rádió és a televízió igénybevételével. Újabb kiadványokat tervezünk, amelyeket a jövő évben kívánunk megjelentetni. Célunk az, hogy a propagandán keresztül minél jobban tájékoztassuk a közvéleményt a vak emberek életéről, munkájáról, eredményeiről, gondjairól. Azt is el akarjuk érni, hogy a legfontosabb tudnivalók juszanak el a vak gyermekek szüleikhez, hogy időben kapják meg a segítséget gyermekeik helyes neveléséhez. Egy kiállítás megrendezését is tervezzük. A vakügyi segédeszközakció kiszélesítését fokozottan szorgalmazzuk.

A tájékoztatót a 4. napirendi pont előadójának, Dr. Széll Lajosnak beszámolója követte, aki a Hajdú-Bihar megyében élő vak gyermekek szülei részére szervezett szülői munkaközösség elért eredményeiről számolt be. Az érdekes előadás statisztikai adatokkal bizonyította, hogy mennyire szükséges a vak gyermekek felkutatása és a velük való foglalkozás korai elkezdése, hogy az iskolára való felkészítés egy esetben sem maradjon el. A Hajdú-Bihar megyei Szervezet ezen a téren kiemelkedő eredményt ért el és szívesen átadja tapasztalatait valemennyi Szervezetnek. Szólt a televízió „Siker” című adásáról, amelyben felvillantották a

téma jelentőségét, bemutatták a gyermekekkel való gyakorlati foglalkozás egyes mozzanatait. A műsor után már nagyon sok érdeklődő jelentkezett és kért segítséget.

Az értekezlet négy előadását titkáraink, adminisztrátoraink megvitaták, hozzászólásaikkal, javaslataikkal kiegészítették. A hozzászólásokból e helyt csak néhányat emelhetünk ki.

Többen foglalkoztak azoknak a kismamáknak a helyzetével, akik vak gyermekükkel gyermekgondozási segélyen vannak és nehéz helyzetbe kerülnek a három év letelte után. Dr. Széll Lajos válaszolt a kérdésekre és hangsúlyozta, hogy van mód kivételes méltányossági alapon a gyes egy évvel történő meghosszabbítására. Ezt a Munkaügyi Minisztériumtól kell kérni, abban az esetben, ha a gyermeket nem sikerül valamilyen oknál fogva közösségben elhelyezni.

Élénk vita alakult ki a segéd-eszköz-akcióval kapcsolatban. Több javaslat is elhangzott a választék bővítésével kapcsolatban. A legjobb indítványokat igyekezünk megvalósítani. Többen foglalkoztak az üdültetéssel, kérték, hogy a jövőben is tartuk fenn a kapcsolatot a SZOT-tal és kérték a titkárok azt is, hogy pontosabb tájékoztatást adjunk az általuk javasolt személyek beutalásáról. A titkárok közül többen elmondották, hogy megyénkben is folyik a vak gyermekek felkutatása, a debreceni példa nyomán szándékukban áll szülői munkaközösségek megszervezése.

Sokan kérték a központot, hogy küldjenek megyei szervezetük címére gyermekekkel foglalkozó kiadványainkból. A hozzászólók aláhúzták a tagkönyvcserre szükségességét és foglalkoztak a közlekedésbiztonsággal kapcsolatos teendőkkel. A szakmai csoportvezető bejelentette, hogy ismét elkezdte munkáját a Vakvezetőkutya-képző Iskola, amely a szövetség fennhatósága alatt működik majd. A vidéken élő sorstársak is benyújthatják igényüket kiképzett vakvezető kutyára, az iskola előjegyzést készített és a jövő évtől kezdve igyekszik teljesíteni a kéréseket.

A titkári, adminisztrátori értekezlet Gerdelics Ferencnek, az ülés elnökének zárszavával ért véget.

KISS JÁNOS:

Látásunk védelmében

A vakok száma a világon körülbelül 30–40 millió. A vakság okai közt első helyen a fertőzések eredetű, gyulladásszerű szembetegségek állnak. Ezeket követi az alultápláltság miatti A-Vitaminhiányból kialakuló szarus- és ideghártya elváltozások. Sok millióra tehető még ma is a szürkehályogosok száma. Sajnálatos, hogy a civilizált országokban egyre inkább növekszik a zöldhályog előfordulása és a sérülésből kialakuló vakságok aránya. Ma egyértelműen állíthatjuk, hogy a vakság 50–60 százalékában megelőzhető lenne. A trachoma és az egyéb fertőzésekből kialakuló járványok a higiénés előírások betartásával, valamint a járványügyi prevenció kiszélesítésével megelőzhetőek lennének.

Tudnunk kell, hogy a gyulladásszerű szembetegségek ma már egyértelműen gyógyíthatók. Az alultápláltság visszaszorítása csökkentené az A-vitamin hiányos emberek számát, így szükségeszerűen csökkennének az emiatt kialakuló szembetegségek is.

A szürkehályog gyógyítása is teljes mértékben megoldott. Sajnos a betegek nagy része különösen a fejlődő országokban, az egészségügyi ellátás hiányosságai következtében nem kerül szemorvoshoz. A fegyverkezési versenyre költött összegek töredékéből nagy részben felszámolható lenne az egész világon ez a súlyos fogyatékoság. Magyarországon a vakság fő okai: a szürkehályog, a zöldhályog, az érrendszeri betegségek következtében létrejövő szemfenéki elváltozások és a sérülések. Még ma is viszonylag magas a szürkehályogosok száma. Szociális otthonokban, különösen pedig vidéken sok az olyan idős ember, aki már alig lát a szürkehályog következtében.

Szemészetre sokszor környezete túlzott aggodalma miatt nem kerül, így a legtöbb esetben nem jut tudomására, hogy betegsége gyógyítható. A cél az, hogy minél több előrehaladott korú embert is meg-

lehesse operálni, hogy szürkehályogja ne kárhóztassa teljes vakosságra. Ennek feltételei ma már nagyjából adottak. A belgyógyászati-lag jól előkészített beteg még idős korban is műthető: Sokan azt mondják, nincs értelme a műtétnek magas korban. Ez ellen élesen tiltakoznunk kell, mivel a látás elvesztése sokszor az idős ember számára a világgal az utolsó összekötő szál elszakadását jelenti. Az így kialakuló pszichikai hatás pedig a beteg életét meg is rövidítheti.

Köztudott, hogy vannak örökös szembetegségek is amelyeknek megelőzése szintén nagy fontosságú lenne. Sajnos ezek a kórképek gyakran szellemi visszamaradottsággal társulnak, így tovább növelik a rehabilitációs problémákat. A megelőzés ezen a területen rendkívül nehéz. A fogamzásgátlás módszereit pontosan az érdekelt személyek nem veszik igénybe és ők azok, akik részint szellemi állapotuktól következően is nem jutnak el a genetikai tanácsadásokra sem. A veleszületett szürkehályog kérdésében az anyai vírusfertőzések megelőzésével lehet sokat tenni.

Hazánkban a lakosság 2–3 százaléka glaucomás. Kezelés nélkül a zöldhályog, hosszabb-rövidebb idő leforgása alatt vaknához vezethet. A betegség korai felismerése esetén azonban ez nem következik be. A glaucoma-szűrőhálózat kiépítése nagy előrelépés lenne a megelőzésben. Ám a megelőzés nemcsak a természeti rendelőkből dolgozók feladata, hanem a betegeké is. El kellene odatartanunk, hogy a betegek, látásukkal kapcsolatos bármilyen panaszukkal sürgősen szemorvoshoz forduljanak.

A glaucoma ugyanis kezdetben szinte csak jelentéktelen panaszokat okoz, de már ekkor kezelni kellene, hiszen az ideje — korán kezdett terápia egyetlen záloga a látás épségben maradásának. Az is gyakori, hogy a már kezelt betegek panasz-

TÖRŐDJÜNK TÖBBET EGÉSZSÉGÜNKKEL!

mentességük esetén elhanyagolják az ellenőrzést és az orvos által adott utasításokat sem tartják be. Rovatunkban írtunk már arról, hogy a zöldhályog ma még nem szüntethető meg, de a látás romlása megakadályozható. Ehhez az kell, hogy a beteg állandó ellenőrzésben és gyógykezelésben részesüljön.

A szemfenéki érelváltozások első sorban az érlemeszedés és a betegség következtében jönnek létre. Az érlemeszedés megelőzése ma még csak részben megoldott. Ennek ellenére, ha már a betegség kialakult megfelelő táplálkozással és gyógyszerrel csökkenteni lehet a szövődmények számát, így a szemészeti érkárosodások számát is. A magas vérnyomás állandó egyensúlyban tartása nagyban csökkenti az ideghártya elváltozások veszélyét is. A cukorbetegségben létrejövő látászavarokra azt szoktuk mondani, hogy az inkább a cukorbetegség korával egyenes arányban mutat rosszabbodást. Ennek ellenére megfigyelhető, hogy a jól egyensúlyban tartott cukorbeteg látása kevésbé romlik, mint azoké, akik nem tartják be a diétás előírásokat, és nem rendszeresen szedik vagy adják be maguknak gyógyszereiket.

A vaktság vagy más néven amaurosis okai közt egyre „előkelőbb” helyet foglalnak el a szemsérüléssel járó balesetek. A munkavédelmi előírások be nem tartásáért sokan a látásukkal fizetnek.

Az ipari üzemekben a gyorsan forgó gépek nem egyszer okoznak súlyos baleseteket. A munkavégzés biztonságossá tételére született rend-

szabályok sajnos sok esetben nehezen tarthatók be, nem egyszer a dolgozók azért nem tartják be az említett szabályokat, mert azok számukra magát a munkavégzést is igen nagy mértékben megnehezítik. Szerencsére a szemmel kapcsolatos védelmi intézkedések nem ilyenek. Ennek ellenére sokhelyütt célszerű lenne a munkavédelmi rendszabályokat ebből a szempontból is megvizsgálni. Ma már elértük, hogy a hegesztésnél a dolgozók nagy része védőszemüveget használ. Jó lenne, ha az ipari üzemekben is az eddigénél sokkal nagyobb mértékben elterjedne a védőszemüvegek használata.

A háztartásban nem egyszer okoznak szemsérülést a ma használatban lévő műanyag dugók és kávéfőzők. A magánépítkezések szaporodása miatt egyre több a mészoltáskor bekövetkező „lúgsérülés”. Hasonlóan gyakoriak a háztartásokban elterjedt tisztítószerrel okozott balesetek is. A lúg- és savsérülésekkel kapcsolatosan már az elsősegélynyújtáson tanítani kellene azt az arany szabályt, hogy a legrövidebb idő alatt a sérült szemet tiszta vízzel ki kell mosni. Ezzel az egyszerű módszerrel lehetővé válik a látás megmentése. Így a szemorvosnak lényegesen könnyebb feladata van, hiszen a bekerült sav és lúg nagy részét nem a rendelőben kell közömbösíteni, és ami még ennél is fontosabb az említett veszélyes anyagok a rendelőbe érkezés ideig sem károsítják a szemet.

Amikor látásvédelemről beszélünk gyakran csak a vaktság megelőzésére gondolunk, elfelejtkezve arról, hogy jó néhány szembetegség van, amely gyengénlátáshoz vezet. Ezek közül nagy jelentőségűek a különböző hi-

bák és a kancsalság. A töréshibák idős korban szinte korrall járó betegséggé jelentkeznek. Kezelésük ekkor sem fölösleges már csak azért sem, mert szemüveggel legtöbbször teljes korrekció érhető el. A kancsalság megelőzését kisded korban kell elkezdni. A túlzott mértékű távollátás tompa látáshoz és kancsalláshoz vezethet. Szemüveggel ez az állapot megelőzhető. Sokszor nagyon nehéz a kisgyermeket a szemüveg viselésére rákényszeríteni, de megéri a fáradság, mert így a kancsalsággal kapcsolatos műtét is sokszor megelőzhető. Az eddig leírtakból világosan következik, hogy a vaktsághoz és a gyengénlátáshoz vezető szembetegségek megelőzése nem csupán humanitárius feladat, hanem társadalmi érdek. Emellett szólni kell arról, hogy a kérdésnek gazdasági jelentősége is van. Amennyiben sikerül megelőzni a szembetegségek nagy részét, úgy a rehabilitáció gondjai is lényegesen csökkennének. Ennek reális feltételei elviekben ma már adóttak, ám a gyakorlati kivitelezéshez még hátra van jó néhány tennivaló.

A vaktság megelőzése rendkívül lényeges kérdés, ám be kell látnunk, hogy minden társadalomban — így a mi társadalmunkban is — a jövőben is gondoskodnunk kell a vak és gyengénlátó emberekről. A személyi járadék bevezetése lényegesen emelte a vakok életszínvonalát. A rehabilitációnak az életszínvonalon kívül sok feladatot kell még megoldania. Ezek között alapvető helyet kell elfoglalnia a látássérültek differenciáltabb foglalkoztatásának és az integráció további elősegítésének. Ezek nagy feladatok, de a szocialista társadalom segítségével ezek a tervek a jövőben valóra válhatnak.

NŐK RÉSZÉRE

VÁRADI PÉTERNÉ:

Egy villanásnyi a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat életéből

Sokat hallani mostanában a „Kefe- Seprűről”. Bizonyára Önök is olvasták — persze a könyvesboltokból már elkaptokták — Moldova György: A szent tehén című könyvét, a mi vállalatunk is főszereplője a műnek. Na de nem is reklámozni, avagy könyvet ismertetni fogtam hozzá írásomhoz; ezúttal én voltam a riporter a Kefe — Seprűben, a riportalanyok

pedig nők, mert ugye ki másról is szólnék, női rovat lévén a terítéken. Dr. Solymos Gyula, a Vállalat örök igazgatója (1949 óta, a vállalat megalakulásától a mai napig is „Solymos elvtárs” az igazgató) mosolyogva fogad irodájában. Ő maga is vak, szövetségünk Központi Elnökségének egyik alelnöke. Kedves ismerős, ezúttal is bizalommal fordulok hozzá.

Milyen a nődolgozók aránya a férfiakéhoz viszonyítva a vállalatnál?

„Összesen 581 fő az összdolgozók száma, ebből 334 nő, ami azt jelenti, hogy az összarány 57,5%-a a gyengébb nemhez tartozik. Ezekbe a számokba természetesen a látó nődolgozók is beletartoznak.

A nők nálunk is, úgy mint a termelés bármely más területén megállják a helyüket — mondja Solymos elvtárs. — A mi asszonyaink, lányaink igazán nagyszerű emberek, mintaszerű életmódot folytatnak mind a közéleti, mind a magánéletükben.”

A vállalat minden területén foglalkoztatnak nőket. A felső- és középvezetésben is számos női munkatárs dolgozik, három női művezetőjük is van. Mozgalmi vonalon is sok nőaktív dolgozik.

„Kitűnően megoldott vállalatunk szociális ellátása” — mondja az igazgató elvtárs — ezek valóságáról jómagam is meggyőződtem; a sok por, szálló „szösz-mösz” és zaj után igazán kellemes, üdítő érzés belépni a ragyogó tisztaságú mosdóhelyiségbe, a büffé pedig mindig friss étellel, üdítővel szolgál. Meg kell említenem a szép tágas ebédlőt és kultúrhelyiséget, továbbá a klubszobát is. Amint majd a riportból is kiderül, a dolgozók szívesen veszik igénybe mind a szociális, mind a kultúrhelyiségeket. Eljárnak a vállalat rendezvényeire, a gyengénlátó és vak tagtársak gyakran látott vendégei szövetségünk művelődési és szórakoztató rendezvényeinek. A lányok, asszonyok többsége szeret kézimunkázni, zenét hallgatni, túrázni. A megkérdezettek közül egyik nő sem panaszkodott társtalanságról, kínzó egyedüllétről. Köszönhető mindez a vállalat pozitív kollektív szellemének, a jó vezetésnek, a dolgozók összetartásának.

Hatalmas zaj, szövőgépcsattogás és por közepette beszélgetek, illetve beszélgetnék Timár Irénkével a szövő üzemben. A művezető, Rózsa András behív bennünket az irodába, itt valamennyire szűnik a zaj, kiabálunk, de értjük egymást. Irénke 1963 óta dolgozik a vállalatnál, eleinte kéziszövőként kezdte, később

a félautomata Textima villanygépre került. Az üzemszertársak korszerűsítése óta Irénke teljes automata villanygépen dolgozik. Ebben az üzemszertársban is, mint a gyár többi részlegében, kétmunkásos munkarend van.

Hogy bírja ezt a nagy zajt? — kérdelem. „Jó fülvédőm van” — mondja. Megtapogatom a kipárnázott kagylót, ami valamennyire megvédi az itt dolgozókat a zajártalomtól.

Irénke szorgalmasan, jó kedvvel végzi munkáját. A Hungária körüti Vakok Állami Intézetében lakik, — Seres Mária, — szintén vak nő a szobatársa. Szeretne saját lakást, az intézeti életmód nem felel meg az igényeinek, csak ideiglenes megoldásnak tekinti. Tagja szövetségünknek, rendezvényeinken is gyakran részt vesz. Egy-egy műszak után nagyon fáradtan érkezik haza. Az intézetben teljesen önelátó, jobban szereti, ha maga moshatja, vasalhatja ruháit, bevásárolni is egyedül szokott. Seres Marikával nagy sétákat tesznek, vagy jót pihennek a fárasztó műszak után.

A kooperációs műhely vezetője szintén nő, sajnos nincs ma bent, de segítség rögtön akad, s odakalauzolnak egy széparcú fiatalasszonyhoz. „Molnár Ákosné vagyok”, mutatkozik be, közben ujjai fürgén végzik az alkatrészek összeszerelését. Most költöztek el kisfiával a Telepes utcába, ideiglenes lakásba. Azelőtt az anyósáéknál laktak, a férje halála után Jucika egy évig intézetben lakott, most újra együtt lehet mama és gyermek. A kisfiú is rosszul lát, a Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának óvodájába jár, az anyukájával csak a hétvégeket tölti együtt. Nincsenek egyedül, a férj halála óta sokkal nehezebb, de a nagyszülők gyakran meglátogatják őket. Jucika 1973 óta dolgozik a vállalatnál, 78 óta van a kooperációban. Amíg GYES-en volt, sokat olvasott pontírási könyveket, de a hangoskönyvtár tekerceit is szívesen hallgatta. Mióta dolgozik kevesebb a szabadideje, fáradtabb is, otthon inkább pihen, vagy a gyerekekkel foglalkozik. A szövetségi és üzemi rendezvényeken csak a gyerekekkel együtt szokott résztvenni. A műhelyben jó a kollektíva, munka közben is lehet beszélgetni, nevetgélni; a jókedv növeli a munkakedvet, növekszik a termelékenység is, mondhatnánk így is, ha éppen tudományosan akarunk fogalmazni.

Szúrós szagú, köhögésre ingerlő gázszag ter-

inkra. Olvasóink előtt bizonyára ismeretes, hogy számos mellékvonalat és szárnyvonalat fokozatosan megszüntetnek. A fővonalakon viszont — ezzel egyidejűleg — éppen a pályák, a vasúti csomópontok, a forgalmas állomások és a vontatás korszerűsítése folyik. A vakok részére azonban sok esetben még a korszerűsített állomásokon való közlekedés is nagy gondot jelent, de különösen veszélyes azokon az állomásokon, amelyek a modern követelményeknek még nem felelnek meg.

A főpályaudvarokon, a vasúti csomópontok állomásain és a nagy forgalmú állomásokon hangosbeszélőn tájékoztatást kapnak az utasok az induló és érkező vonatokról, továbbá figyelmeztetik a közönséget, melyik vágányon halad át szerelvény. Olyan állomásokon, ahol alul- vagy felüljáró van, a vágányok között nem szabad közlekedni. Abban az esetben, ha a nemlátóknak nincs saját kísérője és az utazó közönség részéről önkéntes segítőt nem talál, célszerű, hogyha a vasút dolgozóihoz fordul. Az olyan állomásokon, ahol csak a vágányokon keresztül közelíthető meg a vonat, ott mindig kérjünk segítséget.

A fővonalakon kettő és háromperonos modern vasvázis személykocsik, a mellékvonalakon általában kétperonos kocsik közlekednek.

Ha olyan állomáson szállunk a vonatra, ahol a szerelvény rövid ideig tartózkodik, nyilván a hozzánk közelebb eső peront választjuk és abban az esetben, ha a jegy nem oda szól **s z ü k s é g m e g o l d á s k é n t** — természetesen csak segítséggel — inkább a szerelvényen menjünk át a megfelelő kocsiba.

Az ismert vonalon való közlekedés viszonylag könnyű, ha figyelembe vesszük a menetidőt, valamint figyelemmel kísérjük a közbeeső állomásokon való áthaladást. Leszállásnál kérjünk segítséget az utazóktól vagy a jegykezelőtől. Mozgó szerelvényen lehetőleg ne sétáljunk, ne járkáljunk.

Ezt a cikket egy sorozat első írásának szántam, a továbbiakban folytatni szeretném e témát fővárosi és vidéki pályaudvarok bemutatásával, hasznos tapasztalatok közzétételével.

BACSIK LÁSZLÓ:

MAGNÓSOKNAK — MAGNÓRÓL

A sorozat legutóbbi cikkében megpróbáltam összehasonlítani az elektromos és félvezetős erősítőket, azután, hogy az előző írásokban ezek működését ismertettem. A hangrögzítés történetének első fejezete a hanglemez. Mikor ennek elvéről írtam, említettem, miért és mekkora fejlődést jelentett, hogy a hangot elektromos jellel tudták alakítani és azt erősíteni lehetett. Az elektromos eszközökkel — mikrofon, erősítő, vágófej — felvett lemezek tökéletesítése közben két jelenség okozott gondot, amelyek megoldása során megszületett a mikrolemez. Rájöttek, hogyha vágásnál megváltoztatják az eredeti hangélmény magas-mély hangjainak arányát — korrekciót alkalmaznak — azt visszajátszásnál egy ellenkezőleg működő korrektorral úgy visszaalakíthatják, hogy a hangszóróból az eredeti hangélményt halljuk. A vágásnál alkalmazott korrekció megoldja az említett két problémát, vagyis a mély hangok szintjének csökkentésével a hangbarázdák kitérése csökken, tehát a lemezoldalon több fér el. A másik gond a sistergés csökkentése. Mivel ez magas hangú, a lejátszásakor alkalmazott magasvágással csökkenthetjük, de ez a műsor magas hangjait is csökkenti. Hogy mégis megemelik a magas hangok szintjét. Ez a vágási „mélyvágás-magasemelés” az úgynevezett lemezkorrekció. A korrekció a hangfelvételi eljárásoknál általános, a magnetofontechnikában is alkalmazott, bár ott más okok miatt. Ezért írásom témája ez lesz.

Először a vágási mélyhangcsökkentésről írok. Élettani oka van annak, hogy ha egyforma erősnek akarunk hallani egy magas és egy mély hangot, a mélyet sokkal nagyobb energiával kell megszólaltatni.

Fülünk érzékenyebb a magas hangokra. Ezért egy, a fülünknek kiegyenlített hangzású nagyzenekar felől valójában a magasakhoz képest sokkal nagyobb energiájú mély hangok érik a mikrofont, abból az erősítőt majd a vágófejet. Ahogy a hangerő növekszik, úgy növekszik a vágótű által a barázdába karcolt kitérések nagysága. Mivel a mély hangok nagyobb energiájúak, a vágótű legnagyobb kitéréseit ezek okozzák. Azért használom a „nagyobb energia” kifejezést, mert valójában ezek a mély hangosabbak, csak fülünk érzi azonos erősségűnek a magasakkal. A lemezre természetes erősségükkel felvett mély hangok a vágótű túl nagy kitérését eredményeznék, amit a lejátszótűk nehezen követnének, másrészt a barázdákat eleve távol kellene vezetni egymástól, hogy túl erős mélyhangok esetén a szomszédos barázdák át ne szakadjanak. Így egy lemezoldalon kevesebb férne el, tehát a felvehető műsoridő csökkenne. Ezért egy áramkörrel, amelyet a vágófej előtti erősítőben helyezünk el, a mély hangokat közel az egytized erősségükre csökkentik és a műsort így karcolják lemezre. Ezt így visszahallgatva minősíthetetlen, mélyhangszegény felvételt hallunk. Akkor kapjuk vissza az eredeti hangzást, ha a lejátszófej utáni erősítőben egy olyan áramkört helyezünk el, amely a fejről jövő műsorjel mély hangjait közel tízszeresére erősíti. Az eredeti arányok miatt a felvételi vágást és a lejátszási emelést szigorú határok közé szorítják a szabványok, amelyek napjainkban RIAA néven nemzetközileg egységesek, hogy egy lemez a világ minden részén egyformán szólaljon meg.

(Folytatjuk)

KÁRPÁTI TÜNDE:

A jövő zenéje

II. RÉSZ

Még főiskolás koromban, egy zenetörténeti dolgozat kapcsán vetődött föl a kérdés, így, szóról-szóra: az eljövendő korok zenéje milyen lesz? Bizakodó lélek lévén beírtam: reméljük a legjobbakat! Node akkortájt Lutoslawski, Kurtág, Stockhausen zenéje zene volt, s a fölnövekvő nemzedék — a mai magyar neves szerzők — nem szemfényvesztő, hatásvadász, hanem muzsikus — gárda lett.

Pár évvel ezelőtt a Zeneművészek Szövetségén belül megalakult a Fiatal Zeneszerzők Stúdiója, egy vegyes kvalitású lelkes csapat. Minden ősszel megrendezik Budapesten a Modern Zene Hetét. A dús programba belefértek ők is. Bérletek fogytak el, a kezdeti szenzáció után az érdeklődés alaposan megcsappant. Miért?

A konstrukció még nem művészet. Sokszor még az alkotás logikáját sem lehetett követni. Művészet az, ami nemcsak VONZÓERŐ, hanem EMBERT formáló erő. Művészetet nem lehet árulni. Bérleteket lehet, jegyeket is, svindlit is. Egy darabig. Embereket be lehet ideig-óráig közönségnek szervezni. De ember-lelket csak emberi lélek tud megragadni, rabul ejteni.

A zeneművészet a legszuggesztívebben ható művészet, mert kötött paramétere az idő. Az idő folyamatosságában elhangzó mű folytonos, és érzékeny reagálást hoz létre a hallgatóban. Egy szobornak nem lehet „kirobbanó” sikere, mégoly zseniális alkotás esetén sem. Egy szobrot, festményt csodálunk. Gondolkodóba ejt. Újra-újra körüljárjuk, keressük a titkát. Egy regény cselekménye fölcsigázhat. Szereplőivel, jellemeivel együttérezhetek, vitázhatok. Sőt, az íróval is — gondolatban. De végül is ketten vagyunk: a szobor, meg én. A regény, meg én.

Egy elhangzó zongoradarabot egy konkrét szituációban (koncerttermi széken ülve) egy adott művész előadásában, a megélt idő folyamatosságában hallgatok. A tehetség — léghört teremt maga körül, pódiumra lépése pillanatában. A MŰ akkor kezdődik el, mihelyt a kon-

taktus létrejön művész és hallgatója közt. S ha nagyszerűt hallottunk, az öröm folytonossága a taps, a jó élmény hatása, hogy vissza-visszahívjuk a művészt. Szeretnénk mind tovább sugárzásában maradni. Ez formál, és jóra indít. Nincs szükség kommentárra.

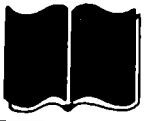
Az a modern koncert, ahol a műveket előbb elmagyarázzák, aztán kétszer játsszák el egymás után, hogy a közönség felfogja, egy dologban hasznos. Kiderül a közönség tűrő- és állóképessége. Azonnal a szünet után, mikoron már csak negyed ház van.

Volt olyan koncert, (Zeneakadémia Nagyterem) ahol Pongrácz Zoltán tételcímeire rímelve tömjénfüstölökkel jártak körül, fújókákból perui balzsam és szantálfa illatot permeteztek a közönségre, suhanó segédletek. Rembaud vers volt a mű végére illesztve, franciául szavalta egy hölgy raffinált világítás közepette, miközben a pódium fölött papírmásé bolygókat húzogattak láthatatlan dróton.

Idővel eltűnnek ezek a külsőségek. Nem lesz szükség sem arra, hogy a zongorába vödör vizet öntsenek (Új Zenei Stúdió, Kisterem), sem hogy gumislaggal fellocsolják a pódiumot. A közönséget nem kell fellocsolni, mert a gyengébb idegzetűek rég eltűntek, a kajánok és a sznobok pedig szinte mindent kibírnak.

Igazságtalan lennék, ha csak a koncertek fonákosságait emlegetném. A fiatal radikálisok: Vidovszky, Sárosi, Jeney, Wilhelm és Kocsis Z. valóban újat akarnak, a Zeneművészeti Főiskolán csak 1975-től létezik elektronikus zene — oktatás. (Prof.: Pongrácz Zoltán) A kísérletek során jónéhány kilométer magnószalagot kell még megvagdosni, hogy ki-ki saját hangját megtalálja, s az a közönséghez is szóló hang legyen.

A legfiatalabb ígéret nevét hadd írjam ide: Süle László. Károlyi Pál növendéke. Kiváló pianista, s bármit ír, a szervező értelem mögül előviláglik a muzsika ereje. Modern eszközök-

TÓTH ENDRE:

A diófa

(Az 1975. évi Irodalmi Pályázaton
első díjjal kitüntetett pályamű)

„... meg, hogy miért áll ott az a skatulyaház, ott túl a kerítésen, abban a csúnyán összerongált kertben, annak is megvan a története. Ott volt valamikor a Szabó Bora kertje, meg a háza, a Szabó Boráé, a Likas Pali feleségéé. Szép gangos ház volt, mint a többi itt ezen a soron, virágoskert elöl, a gang, meg a veranda befuttatva szőlővel, hátul meg nagy veteményes, potyókafák, meg egy rengeteg nagy diófa, aztán pocsékba ment az egész. Mert már se erő, se tehetség nem futja, hogy rendet tegyenek abban a kertben. Minden ráment arra a skatulyaházra.

Mikor a Sanyika hazakerült, építésznek tanult, mérnöknek, már jól megszédte magát a városban, volt a takaréokban bőven, meg autó is volt, mikor idekérte magát a járáshoz, hát hogy hazakerült, megvette a testvérektől az örökrészt, hogy az a ház, a Bora háza, meg a kert, most már egyedül az övé. Már persze maradt a Bora nevén minden, csak az örökösöknek nem lehetett követelésük. Jól keresett

zene

kel is tud költészetet teremteni, hangeffektusában dráma feszül.

Vége a nyári szezonnak, a szabadtéri koncerteknek. Voltak haknik, esőnapok. Másfajta izgalmak: csókanótával és platánsuhogással versengő szolisták. Időzített vonatrobogás, és a pianissimókba morajló utasszállítógépek. Égen-földön a természet ezernyi hangja, nyáresti meleg, párás csönd, benne az Élet maga muzsikál. A megszólaló remekművek előtti legnagyobb REMEK-MŰ.

Örüljünk! Akkor nem kell aggódnunk a XXI. század zenéjéért. Emberi lesz, és művészet.

a Sanyika itt a járásnál, meg a Sanyikáné is, mert ugye az meg orvos. Na meg úgy mondják, hozott is magával szépen a házasságba, aztán, hogy így volt nekik szépen, elhatározták, majd szép házat csinálnak, de nem így az utca felől, ahogy a többi van, hanem hátul a veteményes kert helyébe. Ide előre, meg bokrokat ültetnek, meg virágoskertet, meg fákat, meg minden.

Mondta a Szabó Bora: — Várhatnátok drága gyeregem, míg elkapartok engemet a szegény Pali mellé — mert igen szerette szegény megboldogult urát.

De azok nem, mert ők raknak új fészket, — Majd meglátja mama, magának is milyen jó lesz ottan.

A Bora meg nem ellenkezett, szóvalan természetű asszony volt mindig, csak nekem mondogatta néha: — Jó lesz nekem abban a házban, azt mondják, hát hiszen hol jó már nekem? Kinn szegény Palim mellett, ott volna már jó énnekem. — Igen el volt keseredve.

Aztán ezek a Sanyikáék neki is álltak, szétverték a kaput, meg a kerítést, jött a sok ember, sok gép, zajongtak itt reggeltől estig, lett is két nap alatt olyan gödör, hogy belefért volna a Bora háza mindenestül.

Hanem a sok ember, aki ott forgolódott, a Szabó Borát csak löködte jobbra-balra. Még olyan is történt, hogy azt mondták neki: — Menjen már arrébb néni. Nem látja, hogy útban van? — Mintha őneki nem lett volna semmi köze az egészhez. Pedig még minden az ő nevéen volt.

Mondja akkor a Bora a Sanyikának: — Édes gyeregem, ne pocsékold már annyira a drága pénzt, ne hordass itt ezeknek ennivalót a vendéglőből. Majd főzök én rájuk.

De nem azért mondta, mintha kívánta volna azt a sok munkát, hanem azért, hogy legalább észrevegyék, hogy ő is ott van. No szegény Bora.

Lett is neki becsülete, azt nem mondom, nagyon jó leveseket, meg káposztát, meg paprikást tudott ez a Bora, sok lakodalmat végigfőzött már, hanem ő csak csinálta azt a rengeteg jó ételt reggeltől estig, maga meg alig evett valamit.

— Nem kívánom lelkem — így mondta, amikor ájtott. — Én már csak megiszok egy kis kávé, azt se, amikor kéne, hanem amikor megkívánom, elég az már énnekem. — Soványodott is akkor már erősen, a szavát meg még kevesebbet lehetett hallani, mint azelőtt, pedig sose volt sokbeszédű ez a Bora.

No aztán két hónap se tellett bele, mert márciusban kezdték, aztán még nem volt július, amikor kész volt a ház. Már persze a falak.

Azt mondja akkor a Sanyika: — No mama, most fogjuk magunkat, aztán rendbeszedünk egy szobát odabenn, nekünk hármunknak, magának, meg a feleségemnek, meg nekem, elleszünk mi ott most már, míg a többi munka tart, ezt a régi házat pedig elbontjuk, mert útban van.

A Bora megint nem szólt semmit, csak igen el volt keseredve. Mert az a régi ház még nagyon jó volt. Birta volna az még vagy húsz-harminc esztendeig is. Meg aztán ott élt ő a szegény urával, a Likas Palival, nem is tudom én hány évig.

Hanem, hogy milyen pocskéolást művelnek ezek a fiatalok, az már borzasztó. Nem úgy bontottak, ahogyan illik, hogy szépen kiválogatni, ami még jó lesz valamire, hanem egyszerre csak itt voltak a bányából egy páran, matattak benn egy darabig, aztán körüljárták a szomszédokat, ne ijedjen meg senki, mert durranás lesz. Reggel érkeztek és dél se volt még, amikor: Bumm, a régi ház leroskodd, de csupa rom volt az egész, mint a nagyvendéglő negyvennégyben, amikor megbombázták.

A Bora szegény úgy odalett, hogy csak sírt, de mintha eszét vesztette volna, a menyé meg, mert amúgy jó asszony volt, csak büszke, bevitette a kórházba, mondta neki: — Majd kiheveri mama ezt, ne féljen. Majd aztán csak beül a készbe, és nézi a tévét.

Mintha kellett volna a Szabó Borának a tévé. A rádiót se igen álhatta. Csak amikor szépen énekek voltak, vagy amikor bemondták, hogy a vonat elvágott egy embert, vagy megfűjtöttek valakit, vagy ilyesmi.

Mire hazajött a Bora, már nyoma se volt a régi háznak. A kert, meg ugye már előbb össze lett rontva, a potyókafákat már rég kivágták, csak a nagy diófa maradt meg a ház mögött.

Bora csak főzött tovább az emberekre, már ugyan kevesebben voltak, meg kevesebb zajjal is, csak benn kopácsoltak, meg fűrészelték a házban.

No aztán augusztus lett, az emberek szépen elszedelődöztek, mert kész lett a ház. Hát szép is volt, nem mondom, de nagyon suta úgy tető nélkül, mert lapos tetejére csinálták, hogy az a modern. Belül is csillogott, ragyogott minden, áthívott engem a Bora egyszer délelőtt, mikor a fiatalok nem voltak itthon, virított ott minden, de valahogy olyan fura szag volt benne, mint egy kórházban. Mondom is a Borának: — Szép, szép itt minden lelkem, csak a szaga nem tetszik nekem.

Azt mondja a Bora, a festékek miatt van, mert azok is modernek.

Na mindegy, de nekem csak nem tetszett az a kórházzzag ottan.

A Bora akkoriban átszokott ide hozzám. Ott üldögélt a lócán, a nyárikonyhában, néha segített kicsit krumplit hámozni, igen szótlan volt. Csak azt mondta néha nekem: — Ne haragudjál lelkem, hogy ennyit a terhedre vagyok, de szívesebben üldögélek itten a lócán, nem való az ilyen egyszerű asszony azokba a finom fotelekbe, amik odaát vannak.

Nem úgy mondta: „otthon”, hanem úgy: „odaát”.

Hanem egyik nap megint jönnek emberek, idegenek, aztán ahogy átnézünk a kerítésen, látjuk, hogy fűrészszel, meg baltával vannak, az öreg diófa körül matatnak. Ki akarják vágni alighanem. Ezt már nem álhatta a Bora. Átment, sietett, csak úgy kaszált a lábaival, mert kicsit csámpás járása volt a kedvesnek, és nekiállt veszekedni az emberekkel.

Azok meg csak mondták, hogy őket a Likas Sándor küldte, mert ezt a fát ki kell vágni.

A Bora meg, hogy akárki is küldte őket, itt minden az ő nevéen van, megnézhetik a telekkönyvben, itt ő parancsol, és ő nem engedi ezt.

Az emberek el is takarodtak a nagy sivalkodásra, a Bora meg jött vissza. De nagyon el volt keseredve. Mert tudta már, hogy hiába minden, ha a Sanyika úgy akarja, úgymint ki lesz vágva a fa. Pedig de jó fa volt az. De sok zsák diót levertek róla. Papírhajú diót. Igaz, már elöregedett egy kicsit, már kevesebbet adott, de azért mégicsak jó fa volt.

Úgy is lett. Mégis kivágták a fát, rögtön másnap. Kellott a hely, Sanyika télikertet akart a ház végébe.

No szóval, akkor még mondta a Bora a ma-

gáét, hogy várhattatok volna a fával drága gyerekem, amíg engem elkapartok szegény Palim mellé, de már akkor minden hiába volt. Mert hogy éppen akkor tudott a Sanyika szerezni betongerendákat jutányosan, beszélnek is, hogy valami sus-mus volt körülötte, aztán, hogy az anyag meglett, hamar túl akart lenni a rendetlenségen, gyorsan meg akarta csinálni a télikertet, a ház végébe. Bontották a friss falat, még meg sem száradt, aztán kész is lett hamar az a télikert, nagyon szép volt nem mondom, egyszer áthívtam a Bora megnézni, tiszta üveg meg oszlopok, még ugyan fikusz meg pálma nem volt benne, de úgy is nagyon szép volt. Csakhogy ez is olyan kórházzagú.

Hanem, hogy annyira siettek volna, vagy így akarták már elejétől kezdve, nem tudom, az öreg diófának a tuskóját ki se vették a földből. Arra építkeztek rá. Mondta is a Szabó Bora egyszer, amikor ideát volt, zavarosan beszélt már akkor a kedves: — Úgy fájhat az a tuskó a földnek, mint amikor az ember fogakitörök, a gyökere meg benn marad. — No hiszen...

Aztán tél lett közben, Sanyika meg mondta: — Meglátja mama, kitavasodik, akkor rendbe tesszük a kertet is, csupa virág lesz meg bokor, elbabraálgathat vele egész nap, ha éppen olyan kedve van. Meg lesz előre szép kőkerítés, aztán akkor kész is vagyunk.

Aztán, ahogy kitavasodik, már láttak is volna neki a kertnek, mikor futam át egyszer délelőtt a Bora, hogy a télikert földje, meg egyik üvegtáblája megrepedt. Nem kellene utána menni Sanyikának a járáshoz, nem dül-e össze estére az egész.

Mondtam, hogy estig csak nem lesz baj, hanem azért ő már ne menjen haza, maradjon csak ideát.

Amikor a Sanyika este megjött, megnézte

mi történt, szentségelt, szidta a szakramentumot, de nagyon. A tuskó, amit ott hagytak a télikert alatt, akkor, hogy tavaszodott, élni kezdett. Hogy nőni akart-e kifele, vagy süppedt, nem tudhatom, elég az hozzá, hogy el kellett bontani a télikertet, el az egészet. De az még nem is elég, még a tuskót is ki kellett ásni, annak olyan hatalmas gyökere volt, hogy behúzódott egészen a ház alá, még a pincéhez is hozzá kellett nyúlni miatta igen erősen. Hát csak lett megint rengeteg költség, megint a sok gép, a sok ember, ráment minden, ami még maradt a takaréokban, adósság is lett, mert igen ki volt számolva a pénz.

Aztán akkor történt az is, hogy szegény Bora sem tudta tovább tartani magát. Egy nap ágyának esett, aztán hiába az orvos menyé, harmadnap már kiterítették.

Hát igen, jött a sok csapás, odalett a rengeteg pénz, még az autót is eladták, hogy valahogy létezhesse, a kert meg úgy maradt összerontva, az Isten se tudja mikor lesz abból valami. Lesz-e egyáltalán. Mert igen el vannak adósodva a Sanyikáék.

Szóval hiába a nagy jövedelem, meg minden a törlesztésbe, csak szegény Borának lett úgy, ahogy már olyan régen kívánta. Elkaparták a Likas Pali mellé.

Mert lássa így van ez. Nem tudják megérteni, hogy nem lehet az öreg jószággal úgy bánni, ahogy ők csinálják. Mert ha már elvágta azt a fát, irtották volna ki gyökerestől. De azt, hogy csak úgy egyszerűen ráépíteni, azt nem. Azt bizony nem lehet, hogy csak megrokkantani az öreg holmit, és rátelepedni. Azt nem lehet.

Nem bizony.”

A „Látó” ember

*

(Megjelent a *VENDÉGLÁTÁS* című folyóirat
1980. XXIV. számában.)

Reggel jóval nyolc előtt kopog a botja a kapu alatt. Beköszön a portásfülkébe és biztosan veszi útján a munkaszobája felé.

A műszakból még fél óra van hátra a sötét kis telefonszobában. Ráhajol a kapcsolótáblára, szinte egybeforr vele. Jókedvű, mint mindig, talán a közelgő szabad szombat miatt fokozottabban. A hívások megszakítás nélkül jönnek, sokszor pajtási hangot üt meg, a következő pillanatban már tisztelettudóan válaszol, hatóságtól keresik a vállalat egyik vezető emberét...

Amikor a kattogások egy-egy pillanatra szünetelnek, beszélgetni kezdünk. A hangomról mindig felismer, és ez furcsa, hiszen sok emberrel találkozok. A hang mégsem a teljes ember; hiányzik a magassága, kora, hajszíne, pillantása, testtartása, kézmozdulata és annyi egyéb. A vak ember egyetlen jelből felismeri a személyt. Meg is kérdezem Kovács Istvánt:

Igaz, hogy sok embert felismer a hangjáról?

— Igen, a vállalatnál legalább ötszázat, de lehet, hogy többet ... a vállalaton kívüliekkel együtt talán ezret is. Akik pár éve dolgoznak a vállalatnál, azokat rögtön nevükön szólítom. Velem majdnem mindenki kedves, persze türelmetlenek is akadnak, ha baj van az üzletben, ha nem mennek simán a dolgok, beteg a gyerekek, későn ment haza a férj ... Budapesten, Balatonon, Varsóban. Sokan úgy beszélnek velem mint a jó baráttal szokás, vagy úgy tekintenek mintha családtag lennék. Érdekel is minden.

Érthető a kíváncsisága ami párosul a tájékozódási és a megkívánt tájékoztatási igénnyel. Erről ezt mondja Kovács István.

— Úgy jövök be dolgozni, hogy kétszer is meghallgatom a rádió híreit, mert ezen keresztül „nézhetek ki” a nagyvilágba.

Valóban itt más értékegységgel kell számolni. Csak a hang útján raktározhatja el a saját és a világ dolgait, a valóság más hullámhosszon éri el.

Hogyan telik el egy napja, mire tud választ adni a telefonba?

— Szinte mindenre, mert itt sok minden adódik. Tudom mi a teendő, ha elakad a szállító-kocsi a külvárosban, ha szakszervezeti segílyt kér valaki; miként kell felkészülni a tervtárgyalásra, kik vannak külföldön, mikor nyitnak az új szállodák. Tisztában vagyok a kisegítők alkalmazásával, ismerem az üzletek profilját, az üzletvezetőket, a konyhafőnököket. Sok-sok ügyben kell intézkednem, de legalábbis tanácsot adnom. Nemcsak vonalakat kapcsolok össze, hanem az elintézendő ügyeket továbbítom a legmegfelelőbb helyre.

Mikor elkezdtek a beszélgetést megkért, hogy ne a vak emberről írjak, aki telefonkezelő, hanem a telefonkezelőről, aki mellékesen vak.

— Nem szeretem azt a kifejezést, hogy világtalan, nekem van világom, nem is akármilyen ... Nemcsak telefonkezelő vagyok, hanem telefonkönyv is kétezer telefonszámmal, és minden szám mögött embereket érzek.

Amikor a beszélgetéssel idáig jutunk, már csak itt-ott hallatszanak apró neszek a Puskin

utcában: megszűnt a lázas nyüzsgés, a nappal jellemzője. A szállító-kocsik is csendben állnak. A telefonkezelő helyére teszi a kagylót, még egyszer végigsimítja a billentyűket és egészen felém fordul.

Honnan indult és meddig jutott?

— Szabolcs-Szatmár megyében, Ajak községben születtem 1938-ban. Szüleim kisparasztként voltak, négyen voltunk testvérek. 1954-ben tizenhat éves koromban influenzában megbetegedtem, szememen zöldhályog keletkezett, és a műtétek sem segítettek. Pestre vágytam, tanulni szerettem volna. 1955-ben felhoztak, és a Valkok Országos Nevelő Tanintézetében elvégeztem az általános iskolát, megtanultam a Braille írást, a vakok írását. Elkezdtem műhelyben dolgozni, elsajátítva a kefe- és kosárfonást. Később arról értesültem, hogy telefonkezelő lehetnék: elvégeztem a tanfolyamot, és 1969. évben beléptem a Pannónia Szálloda és Étterem Vállalathoz.

Azt hallottam, szeret tanulni?

— Nagyon szeretek. Ahogy múltak az évek, horizontom kitágult. Először elvégeztem a Marxizmus—Leninizmus esti iskolát, majd ezt követően jó eredménnyel fejeztem be a Marxizmus—Leninizmus Egyetem esti tagozatát. Megállás azonban nincs, vállalatunk kiterjedt nemzetközi kapcsolata megkívánja a nyelvtudást.

Szabad idejében mit csinál?

— Olvasok, elég sokat, Jókait, Dumast, Verne Gyulát, de Petőfit és Adyt is jól ismerem, sőt a mai írók is nagyon érdekelnek. A szövetségtől kapom a pontírású könyveket és a hangos könyvtár anyagából is kölcsönzök.

Családja van?

— Igen, 1960-ban nősültem, két kislányom van Zsuzsa és Gabriella. A feleségem szakács, az egyik kislányom tanuló, ugyancsak a vállalatnál dolgozik.

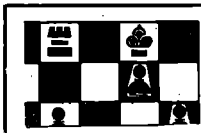
Hogy érzi magát a vállalatnál?

— Aki a munkáját jól és becsületesen akarja elvégezni, sokszor akadályokba ütközik. A vak ember érzékenyebben reagál mindenre, ami körülötte történik. 1975-ben szívinfarktusból megbetegedtem, leszálalékoltak, de visszajöttem, és teljes műszakban dolgozom. Szeretem a Pannónia Vállalatot, hiszen itt tették lehetővé, hogy iskoláimat elvégezzem, és nem érzik, érzéttetik, hogy vak vagyok. Itt lettem újra „látótóvá” ...

Van valami kívánsága?

— Szeretném, ha a harmincas években gyártott Standard telefonközpont berendezést kicserélnék.

Kiss Géza

MOLNÁR ISTVÁN

Beszámoló a Vakok VI. Sakkolimpiájáról

Az előkészületek

Ismét az olimpiára készülődünk! A holland rendezők már jó előre tudatták az érdekeltekkel, hogy erre a legjelentősebb versenyre augusztus 12–26 között Noordwijkerhoutban kerül sor.

Az első feladatunk az volt, hogy igyekezzünk a legerősebb csapatot összeállítani. Az előző olimpia tapasztalataink okulva még korábban megváltoztattuk a külföldi kiküldetés szabályzatát. A hatfős keret a következőkből állt: Erős Pál, Nemes György, Rév Miklós, Kovács Ferenc, Kapitány István és Dénes József. A keret váratlanul egy fővel csökkent, mivel Kapitány lemondta részvételét, egyetemi tanulmányai miatt.

Így azután öt játékos kezdte meg rendszeres felkészülését áprilistól. Ennek „kötelező szakaszában” júniustól kezdve még intenzívebben folyt a munka! A hangsúlyt a középjáték rejtjelmeinek, a taktikai fordulatoknak elsajátítására fektettük, mert az volt a tapasztalatom, hogy a korábbi olimpiákon mindig itt voltunk viszonylag a leggyengébbek. Az indulás előtt kollektív megbeszélésen teljesen egyhangúlag abban állapodtunk meg, hogy a sorrend ez lesz: Nemes, Erős, Rév, Kovács és a tartalék — egyúttal csapatvezető és kongresszusi küldött — Dénes.

Természetesen sok szó esett arról, hogy milyen helyezésre számíthatunk. Ahhoz nem fért kétség, hogy az első két hely foglalt a szovjet és jugoszláv csapat számára. A következő öt helyre azonban nagyjából egyenlően esélyesnek ítéltük meg az NDK-t, Romániát, NSZK-t,

UTA-t és magunkat. Emlékeztetőül annyit, hogy 1976-ban 9., 1972-ben 8., 1968-ban 7–8., 1964-ben 2. volt csapatunk (ez utóbbin még csak kilenc ország vett részt). Nyugodt előkészületek után indultunk útnak augusztus 12-én repülőgéppel. Mintegy másfélórás repülőút után érkezünk meg Amszterdamba. Az itteni repülőtér, a Sciphol, Európa egyik legnagyobb légikikötője. Óriási csarnoka, mozgó gyalogjárdái, 72 felszálló kapuja igazán impozáns! A holland rendezőbizottság tagja, Watselaar asszony úgyszólván a repülőgép ajtajában várt már ránk. A hivatalos formaságok elintézése után elindultunk külön autóbusszal a verseny színhelyére, ahová kb. fél óra múlva érkezünk meg.

A verseny színhelyén.

A helyszínen azután fokozódtak kellemes benyomásaink a rendezésről. Azonnal megkaptuk szobáink kulcsait és az információs füzeteket. Mindenki egyágyas szobát kapott. A hat szobánk egymás közelében, a spanyolok és a finnek szomszédságában helyezkedett el.

A tájékoztató füzeteket négy nyelven (holland, angol, német orosz) síkírásban és pontírásban egyaránt kinyomtatták. A legkisebb részletekre kiterjedő tájékoztatás mellett többek között megtudhattuk a fontosabb rendezői szervezeteket, az étkezés rendjét, a bankszolgáltatást, a büfét, az utazások rendjét, a környék leírását, a verseny tudnivalóit, de még azt is, hogy miképpen kell használni az épületek lépcsőit, liftjeit stb.!

Az elhelyezkedés után sétára in-

dultunk a környék felfedezésére. Azt rögtön láttuk, hogy a De Leeuwenhorst-nak nevezett épületegyüttes négy épületből áll, ezek három emeletesek és a földszinten vannak összekötve folyosóval és egy kultúrteremmel. Feltűnt, hogy szántóföldekkel, mezőkkel vagyunk körülvéve, a legközelebbi település kb. 2 km-re fekszik. Az épületek különböző hazai és nemzetközi rendezvények, kongresszusok, konferenciák színhelyéül szolgálnak. A sakkhoz ideális környezet. Minden energiánkat a játékra fordíthatjuk!

Estére minden csapat megérkezett, kb. 250-en lehettünk. A szomszédos országokból jócskán érkeztek turisták is, pl. az NSZK-ból közel negyvenen, akik mind végig izgultak a versenyt. Késő este került sor a kapitányok értekezletére, bizonyos kérdések tisztázására és sorsolás lebonyolítására. A verseny fő bírása, Gijssen úr hivatalosan is közölte, hogy a román csapat lemondta a részvételét és így 23 csapat indul a küzdelmekben. Emiatt aztán megváltoztatták a verseny módját is, az előzetesen bejelentett svájci rendszer helyett elődöntő és döntő lesz, hogy ne kelljen szabadnapokkal áttekinthetetlené tenni a versenyt. 3 hatos és 1 ötös csoportot alakítottak ki, úgy, hogy az előző olimpia végső sorrendjét véve alapul kiemelték a csapatokat. Ehhez hozzásorsolták az ujoncokat, a bolgár, az izraeli és az olasz csapatot. Csoportonként két csapat jutott az „A” döntőbe, a „B” és a „C” döntőbe. A továbbjutó csapatok magukkal vitték az elődöntőbeli eredményt azzal a csapattal szemben, amellyel szemben azonos döntőbeli csoportba jutottak. A nagy izgalmak közepette lefolyt sorsolás a következőképpen alakult:

I. csoport: 1. Sváj, 2. Spanyolország, 3. Szovjetunió, 4. Magyarország, 5. Bulgária, 6. Svédország.

II. csoport: 1. Finnország, 2. Lengyelország, 3. Jugoszlávia, 4. Anglia, 5. Franciaország.

III. csoport: 1. Hollandia, 2. Írország, 3. NDK, 4. Csehszlovákia, 5. Izrael, 6. Norvégia.

IV. csoport: 1. Dánia, 2. Ausztria, 3. NSZK, 4. USA, 5. Olaszország, 6. Belgium.

Esélyeinket latolgatva láttuk, hogy meglehetősen nehéz csoportba kerültünk. A Szovjetunió elsőként való továbbjutása biztos, a második helyre az előző olimpia 10. helyezettje, Spanyolország és a korábbi versenyeikről erősnek ítélt Bulgária esélyes még rajtunk kívül.

Megítélésünk szerint a II. csoport volt a legkönnyebb, hisz Finnország és Franciaország csapata gyenge. A III. csoportban négy, a IV. csoportban három csapat volt esélyes a továbbjutásra.

Az elődöntők

Másnap tartották meg a hivatalos megnyitó ünnepséget. Ezen Ruth úr, a verseny igazgatója, majd Bestmann, az IBCA elnöke üdvözölte a résztvevőket. Szót kapott Inakke Bakker asszony is a FIDE irodavezetője; jelen volt Euwe exvilágbajnok is.

Délután aztán megindult a „sakknagyüzem”, 44 játszma folyt egyszerre. Első ellenfelünk a többszörös olimpiai bajnok szovjet csapat volt. Erős e találkozón nem került a csapatba, mivel nagyon gátlásosan játszik a szovjetek ellen, és különösen várható ellenfele, Rügyenszki ellen. Nemes az első táblán nem tudta próbára tenni Krilov világbajnokot. A szovjet versenyző nagyobb tudása érvényesült. A második táblán meglepetésre Rügyenszki kimaradt és így Rév Gimogyevvel került szembe. Ez a mérkőzés visszavágó jellegű volt, mivel Finnországban, az előző olimpián Rév győzött. A megnyitásban Rév jól állt, később azonban rosszul értékelte középjátékbeli esélyeit és a szovjet versenyző látványos bástya

áldozattal matt támadáshoz jutott és szép játszmát nyert. A harmadik táblán Kovács Sztrokovval került szembe sötét színnel. A szicíliai védelmű játszmában Kovács magabiztosan, egészségesen játszott és a 21. lépésben Sztrokov elfogadta döntetlen ajánlatát.

A negyedik táblán Szttriznyev ellen a királyindiai védelem ún. négygyalogáldozatos változatát játszotta. A középjátékot a szovjet játékos pontosabban játszotta és a 27. lépésben nyert. Végül tehát 3,5—0,5 arányú vereséget szenvedtünk, de nem keseredtünk el, mert tudtuk, hogy a szovjet csapat a többieket is lelépi.

A bolgárok 3—1 arányban nyertek a spanyolok ellen, úgy, hogy Sabanes nyerő állást veszített el Mitev ellen. Ezt aztán annyira szívére vette, hogy több mérkőzést nem is játszott az olimpián, ezzel meggyengítve a spanyol csapatot elvesztette továbbjutási esélyeit. A svéd—svájci találkozó 4—0 arányú svéd győzelemmel végződött. Itt a legnagyobb feltűnést az okozta, hogy a svéd csapatban játszott egy 13 éves kisfiú, Magnusson, aki éppen csak elérte az asztalt! Tehetséges játékos, akiről bizonyára még sokat fogunk hallani az elkövetkező években.

Nagy meglepetést keltett, hogy az NDK 40—0-ra verte Csehszlovákiát.

A második fordulóban Svédország csapatával kerültünk szembe. Győzelemre számítottunk, csak az arány volt kétséges. Elsőnek Erős játszma fejeződött be győzelemmel Magnusson ellen. Erős világossal a spanyol megnyitás Marschall támadásában gyengét lépett, ez volt a szerencséje! A svéd kislányt kiköktentette az a körülmény, hogy nem az elméleti lépéssorozat állt elő a táblán; megzavarodott és Erős a középjátékban gyorsan döntő fölénybe került. Kovács szintén világossal játszott. A francia védelmű játszmában szokatlan állás alakult ki. Az első közelharcban aztán Karlsson hibázott, anyagi hátrányba került és veszített. Két játszmánk függőben maradt. Nemes Gronberg ellen az orthodox vezércsel minoritás támadásában próbált nyerni, de a függőállásban már látszott, hogy ez nem vezet eredményre. Rév a királyindiai védelmű játszmában először elhárította ellenfele vezércsárnyai játékát, majd a szokásos ki-

rályszárnyai támadást indította meg Csinos lebonyolítással nyert huszár végjátékot ért el. A vacsora után folytatáskor az első táblán gyorsan döntetlen lett, míg Rév további 10 lépésben biztosította be győzelmét. Az eredmény tehát 3,5—0,5.

Míg mi a svédekkel, a bolgárok a szovjetekkel viaskodtak. Számunkra fontos volt, hogy a szovjet csapat minél nagyobb arányban győzzen. Krilov ugyan bizonytalankodott, de végül is megnyerte játszmáját Dimitrov ellen. Rügyenszki Atanaszov, Szttriznyev Stawrev ellen nyert. A Mitev—Gimogyev mérkőzésen azonban váratlan esemény történt. A szovjet versenyző nyert állásban, a 35. lépésben túl lépte a gondolkodási időt és vesztett. A 3—1 arányú szovjet győzelem azt jelentette, hogy a bolgárok félpont előnyt szereztek velünk szemben.

A spanyolok 3,5—0,5 arányban verték a svájciakat.

A harmadik fardulóban sorsdöntő meccset játszottunk a bolgárokkal. A II. hely megszerzéséhez győznünk kellett. Rendkívül izgalmasan alakult a Rév—Mitev játszma. Mitev már-már felülkerekedett, de Rév vakmerő tisztáldozatot hozott a kezdeményezés érdekében. A bolgár minőség áldozattal csendesítette a támadást. Rév sem adta azonban alább és ő is minőséget áldozott. Végül Mitev belement egy örökös sakkos változatba, teljesen tisztázatlan, bonyolult állásban. Nemsokára Kovács bemattolta Stawrevet. Ez a játszma Kovács olimpiai teljesítményének csúcspontja! Ma már Magyarország minden sakkbarátja ismerheti, mert a „Népszabadság” szeptember 20-i száma leköszölte. Ez a játszma az olimpia valamennyi játszma közül az egyik legjobb. Kovács kiváló stratégiai és taktikai érzékkel játszott. Nemes kedvenc spanyol megnyitásában előnyösebb huszár—futó — végjátékhoz jutott, de ezt helytelen stratégiával játszotta és a 39. lépésben még egy tisztvesztésbe is belelépet, a bolgár nyert.

Erős játszma Atanaszov ellen gyalogelőnyös huszárvégjátékban maradt függőben. A győzelem azonban nem volt egyértelműen biztos. A függőjáték folytatásában Erős pontos játékkal kihasználta Atanaszov hibáját és viszonylag gyorsan

nyert. Így végül is 2,5—1,5 arányban nyertük meg ezt a rendkívül fontos mérkőzést.

Szovjetunió—Svájc 4—0, Spanyolország—Svédország 2—2.

A negyedik fordulóban kerültünk szembe a svájci csapattal. Kovács és Erős 15, illetve 19. lépésben mattot adott, Rév a 22. lépésben nyert. Nemes játszámája tartott a legtovább, a 43. lépésben nyert. A végeredmény 4—0.

A bolgárok is 4—0-ra nyertek a svédek ellen és így megmaradt 1 pont előnyünk velük szemben. A szovjet csapat 3,5—0,5 arányban nyert a spanyolok ellen. A mindent eldöntő ötödik fordulóban nagy elszántsággal vetettük magunkat a küzdelembe a spanyolok ellen. Nemesnek kedvére való megnyitás alakult ki Burdió ellen, a sárkány változat, ellenkezelő oldali sáncolással. Nemes energikusan játszott meg támadó állását és noha sötét a mattot elkerülte, de a döntő anyagi hátrány miatt mégis feladásra kényszerült. Ez volt Nemes legjobb teljesítménye az olimpián. Nemsokára Kovács is kétvállra fektete Lopezt, majd Rév is Rubiót. 3—0 arányú vezetésünk már a továbbjutást jelentette, de hogy semmi kétség se maradjon, Erős is nyert Ugena ellen, tehát végül 4—0-ra nyertünk. A bolgárok is 4—0-ra nyertek Svájc ellen a Szovjetunió is 4—0-ra verte Svédországot.

Csoportunk végeredménye: 1. Szovjetunió 18, 2. Magyarország 14,5, 3. Bulgária 13,5, 4. Spanyolország 7, 5. Svédország 6,5, 6. Svájc 0,5.!

A második csoportban az első hely kérdését már régen eldöntötte a jugoszláv együttes. A második hely sorsa azonban az utolsó fordulóban játszott Anglia—Lengyelország mérkőzésen dőlt csak el. Ez 2—2-re végződött, így a lengyelek jutottak tovább, a jugoszlávok mellett. A végeredmény: 1. Jugoszlávia 14, 2. Lengyelország 10,5, 3. Anglia 9, 4. Finnország 4,5, 5. Franciaország 2.

A harmadik csoportból az NDK biztosan jutott tovább. A második helyért itt is heves küzdelem folyt. Sokáig esélye volt a váratlanul igen jól küzdő hazai csapatnak is! Jellemző küzdőképességükre, hogy legyőzték az NDK-t 2,5—1,5 arány-

ban, ugyanígy Izraelt is. Norvégia elleni vereségük azonban visszavetette őket. A végeredmény: 1. NDK 16, 2. Csehszlovákia 13, 3. Izrael 11,5, 4. Hollandia 11, 5. Norvégia 11, 6. Írország 3.

A negyedik csoportban volt talán a legnagyobb küzdelem és a legnagyobb bizonytalanság. Itt is az utolsó forduló döntött. NSZK—Belgium 3,5—0,5, USA—Ausztria 9—1. Könnyen alakulhatott volna úgy is az eredmény, hogy akár az első helyen végzett USA esik ki! A végeredmény: 1. USA 15,5, 2. NSZK 14,5, 3. Ausztria 13, 4. Dánia 9, 5. Belgium 6, 6. Olaszország 2.

Mit is állapíthatunk meg az elődöntők után? Tulajdonképpen a papírformának megfelelően jutottak a csapatok az „A”, a „B” és „C” döntőbe. Mind a négy csoportban akadtak gyenge csapatok.

Ami a magyar csapat teljesítményét illeti: jól, magabiztosan játszottak játékosaink! Két 4—0-ás és egy 3,5—0,5-es győzelmünk mérsékelt bizakodásra adott alapot a továbbikara. Nemes 2,5 pontot ért el, 50%-os teljesítmény az első táblán. Egy-két figyelmeztető jel azonban mutatta, hogy jobban kell vigyázni, ilyen volt pl. a Dimitrov elleni vesztese. Erős 100%-ot, 4 pontot teljesített! Rév 3,5 pontot ért el, ez is nagyon jónak tekinthető. Kovács 4,5 pontja a kritikus negyedik táblán felül múlt minden várakozást, különösen, ha eszünkbe jut Kuortane! Ők hárman jól „húzták” a csapatot.

A döntők

A verseny lebonyolítási rendjéből következett, hogy tulajdonképpen a második fordulóval kezdődött a döntő, mivel az első forduló már az elődöntőben lejátszották. Tehát a döntőt így kezdtük: 1. NDK, 4., 2. Szovjetunió 3,5., 3—4. Jugoszlávia, NSZK 2,5., 5—6. Lengyelország, USA 1,5., 7. Magyarország 0,5., 8. Csehszlovákia 0 pont.

II. forduló:

Lengyelország—NDK 1—3
Szovjetunió—Csehszlovákia 3,5—0,5
Jugoszlávia—NSZK 3,5—0,5
USA—Magyarország 2—2

Először a saját eredményünkről, ami különös módon alakult ki végül is 2—2-re. Az történt ugyanis, hogy az amerikai csapat a negyedik táblára nem állított játékos! A szabályok értelmében délelőtt 11 óráig kellett leadni a csapatösszeállítást, ha az eltért az elsősorrend első négy játékosától. Az amerikaiak ezt a csapatot jelölték: Sandrin, Garner, Byllockos, Jackson. Kihagyták tehát a negyedik táblásukat, Slagle-t. A versenybírók nem találták a leadott listát és így nem engedélyezték Jackson játékát, csak Slagle-t játszhatott volna. Ebbe viszont az amerikaiak nem egyeztek bele, vitatták az igazukat.

A mérkőzés tehát úgy indult, hogy játszmát kontumáltan nyerünk. Ez a furcsa eset nagy érdeklődést váltott ki, a különböző újságok fotósai lefényképezték a mérkőzésünket, ami három táblán folyt!

Megkérdezték Bestmann elnököt is, ő azonban helyeselte a bírók döntését. Az amerikaiak tiltakozó beadványt nyújtottak be és a versenyről való visszalépés gondolatával foglalkoztak!

A játszmák így alakultak: Nemes a vezércsel Tartakower — változatát választotta sötéttel. Elmélet szerint alakult a játszma, de a 15. és 16. lépésben Nemes súlyos stratégiai hibát vétett és **vesztett**.

Izgalmasan alakult az Erős—Garner játszma a sárkányvédelemben. Az ellenkező oldali sáncolás heves küzdelemre hívta a játékosokat. Erős néhány erélytelen lépést tett, sötét minőséget áldozott és szétroncsolta világos királyállítását, majd nyert. Rév a szicíliai védelemben a középjáték elején kissé erélytelenül játszott és a függő állásban előnye csak minimális volt. A játszma folytatásakor azonban Byllockos „elnézett” egy taktikai lehetőséget és Rév két gyalogot nyert, mire világos fel is adta a játszmát. Beírtuk tehát a 2—2-t a táblázatba, de másnapra kiderült, hogy erre bizony még várni kell! A versenybírók ugyanis megtalálta az elveszett amerikai erősrendívet!

Ezen valóban Jackson szerepelt. A főbíró arra kért bennünket, hogy játszuk le a partit. Ehhez hozzájárultunk, úgy gondoltuk, hogy a sport-szerűség ezt kívánja. 22-én, a játé-

kosok részére biztosított szabadnapon került sor a játékra. Kovács a spanyol megnyitás Steinitz változatában magabiztosan, jól játszva nyert. Az érdekességhez tartozik, hogy Jackson 83 éves, így a verseny legidősebb résztvevője volt. Az elődöntőben több figyelemreméltó győzelmet ért el, de a döntőben kissé visszaesett.

Jugoszlávia úgy nyert 3,5—0,5 arányban az NSZK ellen, hogy a negyedik táblán Jagdhuber teljesen nyert partit veszített el Avram ellen. A jugoszláv csapat erősrendjére egyébként ez volt: Baretics, Dragun, Csabarkapa, Avram, Negovanovics, hiányzott Djukanovics és Mehidics.

A Szovjetunió—Csehszlovákia meccs izgalmasan alakult. Krilov a megnyitásban nagyon jól állt, de aztán Dr. Flórián óriási játékerélye érvényesült. Túljátszotta a világbajnokot, de később az időzavarban hibázott, tisztet veszített és túllépte a gondolkodási időt is.

A negyedik táblán Horaknak sikerült döntetlent elérnie Sztirizsnyev ellen.

Az NDK—Lengyel mérkőzésen Breitner és Wendt remizett, Wünsche és Doberzien nyertek.

III. forduló

Magyarország—Jugoszlávia 1—3
NSZK—Lengyelország 2,5—1,5
Szovjetunió—NDK 3,5—0,5
Csehszlovákia—USA 2—2

A 3—1 arányú vereségünk szám szerint még elviselhető volt, hiszen a múltban már többször kaptunk ki a jugoszlávoktól 4—0-ra is. A játszmák menete azonban azt mutatta, hogy kis szerencsével még legalább fél pontot elérhettünk volna. Nemes viszonylag simán veszített Baretics ellen. Erős a Svesnyikov védelmet választotta Dragun ellen, aki lassan felülkerekedett, de aztán Erős a 30—35. lépések között taktikailag „becsapta” ellenfelét és gyalogelőnyre tett szert a bástyavégjátékban. A játszma függőben maradt, de teljesen döntetlen állásban. Ez rövidesen be is következett. Rév a királyindiai védelem négy-gyalogos változatát választotta Csabarkapa ellen. Rév gyalogot áldozott és erősen szorongatta a volt világbajnokot. „Elfelejtette” azonban befejezni tisztjeinek fejlesztését és a taktikai közelharc-

ból a jobban kombináló jugoszláv került ki győztesen. Kovács Avram ellen a királyindiai védelmet választotta. Ez a játszma a 16. lépésig teljesen megegyezett egy Uhlmann—Gligorics játszmával.

A huszárvégjátékban egy kicsi, elméleti előnye volt jobb gyalogállása révén. Kovács azonban rendkívül ötletesen, pontosan játszott, gyalogot nyert és egy pillanatra esélye volt a győzelemre is. Talán, ha nem ijed meg a nagy lehetőségtől, még nyer is. Így aztán döntetlen lett.

Az NSZK—lengyel mérkőzésen három döntetlen mellett Zeitler kétvállra fektette Walisiakot a függő után.

A szovjet—NDK rangadón a két „ász”, Krilov és Rügyenszkij biztosan nyertek. Gimogyev azonban nem bírt Doberziennel. Sztirizsnyev viszont a függőállásban a veszteszélén állt Breitner ellen. Az utóbbi azonban nagyot hibázott és még el is veszítette a játszmáját.

A csehszlovák—USA mérkőzésen közel az erőviszonynak megfelelően alakult ki a végeredmény.

IV. forduló

Magyarország—NSZK 1,5—2,5
Szovjetunió—
Lengyelország 3—1
Jugoszlávia—
Csehszlovákia 2,5—1,5
NDK—USA 2,5—1,5

Fájdalmas, nem várt vereség! A mérkőzés elég furcsán indult. Erős ellen Sand a Marshall támadást választotta. A 13. lépés után Erős javaslatára gyorsan döntetlenre adták a játszmát. Amint a mérkőzés után a németek edzője elmondta, egész délelőtt a Marshall támadást elemezték, de valamivel tovább, mint ahogyan ezt megjátszották, Nemes sötéttel játszva Zeitler ellen a spanyol megnyitásban a 15. lépésben apróbb hibát követett el s az egyik huszárja játékon kívül rekedt. A vesztes azonban még nem látszott. 3—3 könnyű tiszttel maradt függőben az állás először. Zeitler végig jobban állt, és a másodszori függőzés után, rendkívül kitartó és jó pozíciós játékkal megszerezte a győzelmet. A sötét huszár 32 lépésen keresztül tétlen szemlélője volt a sakkasztalon történő eseményeknek! Rév ismét a királyindiai védelmet választotta Heinich ellen. Igen öt-

letes játékkal, átmeneti bástyaáldozattal matt-támadást indított. Világos ezt kivédte, de vezércserét volt kénytelen adni bástyáért és tisztért. Révnek még az időzavart kellett kivédenie és egy igen fordulatos, jó játszma végén könyvelhette el újabb győzelmét. Kovács a Szozin változatban előnybe került. A 26. lépésben vezért nyerhetett volna bástya és tiszt ellen, de még ennél is többet akart. A többi azonban csalfa reménynek bizonyult, a lépésméltéles döntetlent is elkerülte. Végül elúszott a támadás, sötét anyagi előnyhöz jutott és győzött. Így aztán veszítettünk, pedig legalább 2—2-re állt a mérkőzés. Ez a fél pont is nagyon jól jött volna a végelszámolásnál!

A Szovjetunió—Lengyelország mérkőzésen Krilov ismét nyert. Rügyenszkij és Gyimogyev azonban kissé rosszabbul álltak, amikor döntetlen ajánlattal menekültek. Sztrokov viszont gyorsan nyert Janusevski ellen.

A Jugoszlávia—Csehszlovákia meccsen a vártnál szorosabb eredmény született. Meglepetést kellett Csabarkapa veresége Rehorek ellen. Az NDK—USA mérkőzésen három döntetlen mellett Doberzien a függőben nyert Byllockos ellen. Az amerikaiak kihagyták legjobbjukat, Gartnert!

V. forduló

Magyarország—
Lengyelország 2—2
Szovjetunió—USA 3,5—0,5
Jugoszlávia—NDK 2—2
NDK—Csehszlovákia 2,5—1,5

Ez a mérkőzésünk is jól indult! Nemes világossal a spanyol megnyitási játszmában a 22. lépésben gyalogot nyert. Erős csekély kezdeményezéshez jut. Rév feltárlja a gyalogáldozatos változatát az Aljechin védelemben. Kovács gyalogért minőséget nyer a 21. lépésben. Ekor kezdődnek a bizonytalankodások. Nemest Walisiak futópárja „piszkálgatja”, majd időzavarban minőséget is nyer. A függőállásban erősen kell küzdenünk a döntetlenért. Erős játszmája is függőben marad, a lengyel bajnok szívósan védekezett, a függőállás abszolút reális. Rév viszont a 18. lépésben teljesen váratlanul, de korrekt tisztáldozatot hoz. Űzi, hajtja ellenfelét, vezért nyer. A 40. lépésben sötét

leteszi a fegyvert. Ez a játszma volt Rév legjobb partija az olimpián. Kovács viszont kiaknázatlanul hagyja az esélyes lebonyolítást, világos erős huszárhoz jut és már kezd jobban állni. Kovács ekkor döntetlent ajánl, amit ellenfele elfogad. Az esti függőnél Erős játszmája döntetlenül ér véget, Nemes viszont passzívan játszik, és az újabb függőállás már menthetetlen. Így aztán másnap délelőtt kialakul a 2—2. Ismét elszalasztottunk egy csapatgyőzelmet. A Szovjetunió—USA meccsen Krilov nyer Sandrin ellen, Sztrokov és Sztrizsnyev is nyernek. Gimogyev azonban nem bír Garner ellen, döntetlen. A Jugoszlávia—NDK rangadón Baretics sötéttel megveri Wünschét, Dragun Wendtet, viszont Doberzien nyer Avram, Breitner Negovanovics ellen. Az NSZK—Csehszlovákia összecsapáson dr. Flórián ezúttal Zeitlerrel szemben hatjhatatlan, nyer. Sand megveri Seredát, Rehoret—Beutelhof döntetlen, Jagdhuber viszont nyer Horák ellen.

VI. forduló

Magyarország—	
Csehszlovákia	2,5—1,5
Szovjetunió—	
Jugoszlávia	2,5—1,5
NSZK—NDK	2,5—1,5
Lengyelország—USA	2—2

Több váratlan fordulat a játszmákban, elsősorban a többiek mérkőzésén. Nálunk sajnos Nemes programszerűen veszít dr. Flórián ellen. Erős viszont most bátran támad, minőséget áldoz és a 36. lépésben feladásra kényszeríti Seredát. Rév 17 lépésben „megeszi” Rehoret. Kovács játszmája viszont izgalmasan alakul. Horák erőteljesen támad. Kovács minőséget áldoz. Világos kénytelen lenne a végjátékban visszaadni a minőséget, ehelyett döntetlent ajánl, amit Kovács kissé elhamarkodottan, az átélt izgalmak hatása alatt, korán elfogad. A Szovjetunió—Jugoszlávia rangadón Baretics vakmerően tisztet áldozott a világ bajnok ellen. A függőjátszma során nyerésre áll, amikor az 55. lépésben túllépi a gondolkodási időt, hibás írás miatt! Baretics azt hitte, hogy már meglepték az 56-ot. Így oda egy nagy scalp, és emellett ez a váratlan vereség anyira megviseli, hogy másnap nem ül le játszani. Gimogyev legyőzi Dragunt. Csabarkapa—Sztrokov dön-

tetlen. Avram legyőzi Sztrizsnyevet. Így a szovjet csapatnak sikerült megőriznie veretlenségét.

Az NSZK—NDK mérkőzésen Wunsche ugyan legyőzi Zeitlert sötéttel, meglepetésre Heinrich megveri Doberzient és Jagdhuber Breitnert. Wendt—Sand döntetlen.

A lengyel—USA mérkőzésen meglepetésre Walisiak legyőzi Sandrint, Janusevszki Jackson ellen nyer a másik oldalon, Garner ezúttal Pietrowskit veri és Slagle Tatarczakot. Ez az eredmény egyszerre jó is, rossz is nekünk. Így a lengyelek a nyakunkon maradtak, viszont ha beakarjuk fogni az USA-t...

A táblázaton egy fordulóval a befejezés előtt ez a helyzet:

1. Szovjetunió	19,5,	2. Jugoszlávia	15,
3. NDK	13,5,	4. NSZK	13,
5. Magyarország	9,5,	6. USA	9,5,
7. Lengyelország	9,	8. Csehszlovákia	7.

Számolgattunk... Valószínűnek látszott, hogy 2—2-vel az NDK ellen az 5. helyet elérhetjük. De mi lesz, ha a lengyelek nagy arányban nyernek?... És jött az utolsó forduló 25-én, kivételesen délelőtt 9 órakor.

VII. forduló

Magyarország—NDK	1—3
Szovjetunió—NSZK	3—1
Csehszlovákia—	
Lengyelország	2,5—1,5
Jugoszlávia—USA	2,5—1,5

Régi riválisunk ellen ismét! Nemesnél egyelőre nincs baj. Wend gyorsan döntetlent ajánl Erősnek, amit a másodszori felajánlásnál, a nehéztisztek cseréje után Erős elfogad. A hadállás ugyan döntetlen volt, de hát ilyen helyzetben még játszani kellett volna... Rév a skandináv védelmet választja Doberzien ellen. Kissé rosszabbul áll ugyan, de Doberzien „langyosan” játszik, kihagyja a minőség áldozatot. Rév kezd már jobban állni... Kovács Breitner ellen a 12. lépés után felülkerekedik és gyalogot nyer, főlényes állás mellett. Titokban már 3—1, vagy legalábbis 2,5—1,5 arányú győzelmünkben bízom! Az NSZK—Szovjetunió mérkőzésen Rügyenszkij—Zeitler, Sand—Gimogyev 10 lépésben döntetlen! Ezzel az NSZK bebiztosítja 4. helyét, míg a Szovjetunió amúgy is első volt már. A Jugoszlávia—USA meccsen döbbenetlően látom, hogy Baretics nem játszik! Így is jól kezdődnek a dol-

gok. Csabarkapa—Garner gyors döntetlen ugyan, de Dragun gyalogot nyer, Avram és Negovanovics már jobban állnak. Ha az USA csak fél pontot ér el, megelőzzük. A Lengyelország—Csehszlovákia mérkőzés azonban a számunkra nem jól indul. Dr. Flórián ugyan nyer Walisiak ellen, de Tatarczak már nyeresre áll Sereda ellen, aki egyébként minden mérkőzését elveszítette a döntőben. Janusevszki is, Kowalczyk is nyeresre állnak. Viszont, ha a lengyelek 3—1 nyernek, bizonyára befognak minket.

Közben nálunk gyökeres fordulat megy végbe. Kovács három-négy semmitmondó lépést tesz, oda a támadás, de oda a gyalogelőny is. Még jó, hogy Breitner döntetlent ajánl, amit természetesen elfogadjunk. Nemes két pozícióellenes lépést is tesz, mire Wunsche kissé jobban áll. A súlyos hiba azonban a 24. lépésben következik be, amikor Wunsche minőséget nyer. A többi már technika dolga. A 2—1 arányú NDK vezetésnél már csak Rév játszik. Jobban áll, a világos király kénytelen menekülni. Rév azonban a 31. lépésben meggondolatlanul tisztet áldoz, de még nincs túl nagy baj. Doberzien királya nem áll valami jól, és nagyobb az időzavara is. Ekkor döbbenetes dolog történik. Rév nem lát több sakkot és hirtelen feladja a játszmát! Sajnos Rév idegei nehezen viselték el a nagy feszültséget, ennek tudható be a korai játszmafeladás. Így aztán győzelem helyett a keserű, nagyarányú, 3—1-es vereséget könyvelhettük el.

Furcsa, de úgy tűnik egy ideig, hogy még ez is elég az 5. helyhez. Horák váratlanul nyer és Rehorek is gondosan védekezik. A mérkőzés 2—1-re áll a csehszlovákok javára.

A másik mérkőzésen viszont Sandrin hirtelen csodát tesz! Két gyaloghátrányos állásában teljesen váratlanul, gyönyörű vezéraldozattal mattot ad! Dragun el sem akarja hinni, arcán először a csodálkozás tükröződik, majd a keserű valóság! Sandrin ezzel a váratlan mattal megszerezte csapatának az 5. helyet!

Már délután van, de még Rehorek és Janusevszki játsza a tiszta döntetlen állást. A tét nagy! Ha a lengyel nyer, 5-ek! Ha a csehszlo-

vák nyer, ők a 7.-ek. Végül is kénytelenek belenyugodni a döntetlenbe, és ezzel befejeződnek az „A” döntő mérkőzései.

A végeredmény:

1. Szovjetunió	22,5 pont
2. Jugoszlávia	17,5 pont
3. NDK	16,5 pont
4. NSZK	14 pont
5. USA	11 pont
6. Magyarország	10,5 (4 meccspont)
7. Lengyelország	10,5 (2 meccspont)
8. Csehszlovákia	9,5 pont

A „C” döntő mérkőzései is befejeződtek. A „B” döntőben azonban még tartott a spanyol—izraeli meccs két játszmája. Már a késő délutáni záróünnepséget is megtartották, de ők még rendületlenül játszottak. Az Ugena—Allasvili játszma 106 lépés, a Bibas—Burdio meccs 113 lépés volt egyhuzamban!

„B” csoport végeredménye:

1. Bulgária	23,5 pont
2. Ausztria	16 pont
3. Anglia	15,5 (10 meccspont)
4. Hollandia	15,5 (9 meccspont)
5. Izrael	15 pont
6. Spanyolo.	14 pont
7. Finnország	8 pont
8. Dánia	4,5 pont

„C” csoport végeredménye:

1. Írország	16 (9 meccspont)
2. Norvégia	16 (9 meccspont)
3. Svédország	15,5 pont
4. Olaszország	11 pont
5. Franciaország	7,5 (4 meccspont)
6. Svájc	7,5 (2 meccspont)

Miként lehet értékelni a magyar csapat eredményét? Úgy gondolom, hogy ez mérsékelt siker. Végülis 1964 őt nem értünk el ilyen jó eredményt. Nagy kár, hogy legalább az 5. helyet nem sikerült megszereznünk. Ehhez mindössze csak fél ponttal kellett volna többet teljesíteni. Egyéni eredmények a döntőben: Nemes 0 pont, (összesen 2,5 pont); Erős 3 pont (összesen 7 pont 10-ből); Rév 4 pont (összesen 7,5

pont); Kovács 3 pont (összesen 7,5 pont); Dénes 1-ből 0 pont. A jobb eredmény azon múlt, hogy: Nemes a döntőben minden játszmáját elveszítette. Ettől azért valamivel jobb eredményt vártunk tőle. Megnyitásválasztéka ezen a fokon nem kielégítő, emellett sokkal aktívabban kell játszania. A másik három játékosunk teljesítményét csak dicsérni lehet. Rév több igen jó játszmát játszott, kétségtelenül tehetséges játékos. Az már szinte unalmassá válik, hogy időbeosztásán kell javítania! Kovács készült fel talán a leglelkiismeretesebben az olimpiára. Jól is játszott, döntetlent ért el a szovjet és jugoszláv ellenfele ellen is, ráadásul sötéttel. Hibája azonban, hogy sokszor „elernyed”, nem tudja a nyert állást minden esetben győzelemig fokozni. Mind a négy játékosunk közös hibája azonban a kishitűség, nagyobb önbizalomra lenne szükségük, főleg Erősnek. Ez bizonyára nagyobb küzdőszellemmel is párosulna.

Sajnos az igazsághoz tartozik az is, hogy jelenleg nincs egyetlen egy olyan sakkozónk, aki az első táblán legalább 50%-ot tudott volna teljesíteni a döntőben.

Hiányzik egy legalább Wünschéhez vagy Zeitlerhez hasonló tudású játékos. Ez pedig komoly figyelmeztetőjel a két év múlva esedékes egyéni világbajnokság előtt!

Ami a többi csapat teljesítményét illeti: a szovjet válogatott főlényesen lett első. Krilov és Rügyenszkij ismét igazolta klasszsisát. A jugoszlávok most nem voltak olyan jók, mint korábban. Tártalékosan álltak fel és emellett Csabarkapa sem volt a régi formában. Az NDK szokott játékát mutatta. Egy 8 táblás NDK—Magyarország meccs azonban ismét nagyon érdekes és háromesélyes lenne! Az NSZK csapatának eredménye számomra meglepetés, mivel egyénileg csak Zeitler és Sand emelkedik ki. Az USA csapatában Garner és Slagle 7—7 pontot ért el. Lengyelország soha még ilyen jó eredményt nem ért el. A csehszlovák csapatot dr. Flórián „vitte a hátán”, 8,5 pontot ért el. Most sokkal jobban játszott, mint az egyéni világbajnokságon, Bruggében. Dicséretes a bolgár csapat „B” csoportbeli győzelme. Csoportjukban több pontot érték el, mint a szovjet válogatott! Az egyes táblákon egyénileg a következők érték el a legjobb teljesítményt: Első táblán:

Krilov 8,5, dr. Flórián 8,5; második táblán: Rügyenszkij, Erős és Garner 7—7, Atanaszov 8,5; a harmadik táblán: Mitev 9,5, Doberzien 9, Gimogyev 7, Rév 7,5; negyedik táblán: Hammermayer (Ausztria) 9, Ekman (Israel) 8, Kovács 7,5, Sztrókov 7 (nyolcból).

A verseny befejezése, egyéb események

25-én, 18 órakor került sor a záróünnepségre. Az ünnepélyes eredményhirdetés keretében eljátszották az első három helyezett ország himnuszát, átadták az érmeiket. Ismét felszólalt Inakke-Bakker aszszony és Euwe adta át a különböző díjakat.

Az olimpián egy szabadnap volt. Ekkor a résztvevők kirándulást tettek Harlembé és a Hoogoveni Acélművekbe.

17-én került sor az IBCA VII. kongresszusára. A tisztújítás során újra megválasztották elnöknek Bestmann, alelnök Cohn lett. Főtitkár Horrocks. Tagja lett az elnökségnek Baretics és Krilov.

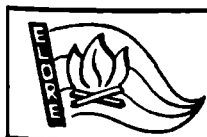
Az 1982. évi egyéni világbajnokság megrendezésére Anglia jelentkezett. A következő, 1984-ben esedékes VII. Sakkolimpia megrendezésére Lengyelország és az USA nyújtotta be igényét. Mindkét országnak három hónapon belül kell részletes tájékoztatást adnia az olimpia megrendezésének feltételeiről.

Az olimpia ideje alatt, a késő esti órákban Euwe és még másik három holland mester adott szimultánt a résztvevőknek.

A látó kísérők villámversenyét a szovjet Taraszevics nyerte a jugoszláv Bertok előtt. Molnár 4. lett. Többek között indultak a villámversenyen a csehszlovák Blatny, az NDK-beli Neikirch stb.

26-án indultunk haza. Útközben még mindig sok szó esett köztünk a lezajlott eseményekről és sokszor hangzott el a mellelt volna ha... és mi lesz 4 év múlva?

Mindenképpen emlékezetes, az eddigi olimpiák sorában a legmagasabb színvonalon megrendezett versennyel a hátunk mögött értünk haza. A részvételhez szükséges anyagi támogatásért ezúttal is köszönetet mondunk az Országos Testnevelési és Sporthivatalnak.

KUMINKA GYÖRGYNÉ:

„Tettekkel nyakkendőnk becsületéért!”

KEDVES PAJTÁSOK!

E jelmondat jegyében kezdjük el az idei, 1980—81-es úttörőévet. Mit is jelent ez? A nyakkendő a leggyakrabban viselt jelképe a magyar úttörőmozgalomnak, s így a legtöbb emlék forrása is. Ahány nyakkendő, annyi történet, s valamennyi úttörőtettet takar, a nyakkendő becsületét öregbíti. 1946 óta szimbólummá vált a háromszögletű nyakkendő, mely a három nemzedék; a kommunisták, a KISZ-esek és az úttörők barátságát, együttműködését jelképezi. Az úttörők nyakkendője a vörös zászló egy darabja, a kisdobosoké a béke kék színét jelenti.

Ez ösztönöz bennünket a korábbi években elkezdett munkánk folytatására, feladataink becsületos elvégzésére, a jelképek tiszteletére.

Mozgalmi munkánk négy tevékenységcsoportban érvényesül:

1. Közéleti, politikai gyakorlat.
2. Megismerő, tanulást segítő tevékenység, művelődés.
3. Rendszeres közhasznú és időszaki termelőmunka.
4. Sport, természetjárás, játék.

Ezeket a konkrét munkatervbe beépítve egész évben folyamatosan valósítjuk meg.

Kiemeltebb feladataink lesznek az idén

1. Az Úttörőszövetség megalakulásának 35. évfordulója. (1946. június 2-án alakult meg.) Ennek méltó megünneplése vár Rátok! Kérjük ötleteiteket, javaslataitokat! Pl. ismerjük meg a mozgalom és saját csapatunk történetét!

Teremtsünk kapcsolatot csapatunk régi vezetőivel, tagjaival! Jó lehe-

tőség lesz hagyományaink ápolására, új hagyományok teremtésére.

2. Az új tanterv fokozatos bevezetése kapcsán segítse az úttörőcsapat az iskolai nevelési-oktatási tervek megvalósítását.

3. A társadalom népgazdasági feladatainak előtérbe kerülésével (az V. és VI. ötéves tervek) a vagyonvédelem és a takarékoság továbbra is központi problémánk marad.

4. A KISZ X. Kongresszusa alkalmából még szorosabb együttműködés a KISZ-esekkel.

5. Az 1981-es év a fogyatékosok éve lesz. Ezért fokozott figyelemmel fordul a társadalom a testi és szellemi fogyatékosok, a mozgássérültek és rokkantak felé. Jó lenne a mozgalmat is „nyitottabbá” tenni e téren, hogy többet tudjon meg rólunk a látó társadalomban.

6. 1981-ben ünnepeljük Bartók Béla születésének 100. és Bethlen Gábor születésének 400. évfordulóját.

Most pedig nézzük konkrétan, milyen feladatok várnak Rátok szeptembertől júniusig.

Szeptember 29-én, a csapatzászló ünnepén indítjuk hagyományosan a mozgalmat. Beneveztünk a „Barátom a könyv” akcióba, mely rajtszinten zajlik, s év végén lesz belőle vetélkedő.

Októberben sportversenyek lesznek — házi és a gyógypedagógiai szakbizottságon belüliek — valamint megindul a tisztségviselők házi továbbképzése és a „Kis politikusok köre”.

November 7-én ünnepélyes csapatgyűlésen emlékezünk meg a Nagy Októberi Szocialista Forradalomról.

Decemberben Téli-ünnepély, karácsonyi klubdelután, valamint folyamatos sportvetélkedők teszik színessé a programot.

Januárban — immár hagyományosan — kétnapos „Ki mit tud?” következik csapatszinten, ahonnan a legjobbak eljutnak a kerületi vetélkedőkre, szavalóversenyekre. Kategóriáink is a régié: vers, próza, ének (szólo és együttes), hangszeres zene (szólo és együttes) és egyéb kategóriák (jelenet, villámtréfa, könnyűzene stb.).

Februárban folytatódnak a továbbképzések és a hagyományos farsangot is megrendezik.

Márciusban írás-olvasás verseny lesz alsó- és felsőtagozatosok számára és ünnepélyes rajgyűléseken emlékezünk meg március 15-ről és 21-ről.

Áprilisban az ünnepélyes csapatgyűlésen túl rajzversenyt hirdetünk a gyengénlátó pajtásoknak, valamint megemlékezünk Lenin és Táncsics születésnapjáról. Közben folyamatosan készülünk a próbázással egybekötött akadályversenyre, amelyre *májusban* kerül sor. A sportversenyek is folyamatosak ismét tavasszal) és folyik a kisdobosok és az úttörők avatására való előkészület is, a „kék nyakkendőért” és a „vörös nyakkendőért” próba. Egész napos programmal ünnepeljük a gyermeknapot és a mozgalom születésének 35. évfordulóját. Ekkor lesz az úttörő- és kisdobosavatás is.

Végül *júniusban* elvégezzük az év értékelését, s rövid visszapillantást teszünk az ezévi munkánkra.

Úgy gondolom, szép, izgalmas, feladatokban gazdag úttörőév vár Rátok! Mindenkinnek erőt, egészséget kívánok hozzá. Tehát kisdobos és úttörő, munkára fel; — tettekkel előre a nyakkendő becsületéért!

FÉNYI ENDRÉNÉ
csapatvezető

Finnországban már a látási fogyatékos csecsemők szüleinek tartanak évenként 5 napos tanfolyamot, amelyen a legfontosabb tennivalókra oktatják őket. Ahogy a gyerekek nőnek, a szülőket újból évenként összehívják és a gyermekek életkorának megfelelő ismereteket közlik velük.

4 éves korban a látási fogyatékos gyermekeket a látókkal együtt járatják óvodába, mert a szülők a tanfolyam anyagának ismeretében megfelelő színvonalra emelték a gyermekek tudását. Az óvoda elvégzése után az általános iskolákban is a látókkal együtt járnak.

A nemzetközi irodalomban abban a kérdésben, hogy a közép- és felsőfokú iskolákban a látókkal együtt

tanuljanak a vakok, nincs vita. Eltérnek azonban a vélemények abban a kérdésben, hogy az általános iskolában is együtt tanuljanak-e a látókkal, vagy speciális gyógypedagógiai iskolába járjanak.

Ezt a vitát nem lehet egyértelműen eldönteni, sok függ az ország anyagi erejétől, iskolarendszerének sajátosságától stb. Nálunk egyelőre a speciális gyógypedagógiai iskolában való oktatás látszik célszerűnek, azzal a kiegészítéssel, hogy minden lehetőséget meg kell ragadni, hogy a látó tanulókkal közös rendezvényeken vegyenek részt.

Az IFB (Vakok Nemzetközi Szövetsége) Európai Területi Bizottsága (EAC) 1980. május havában Rómában közgyűlést tartott. Az eddigi

elnök, dr. Sonntag, minthogy az IFB elnöke lett, az EAC elnökségéről lemondott és helyette dr. Kervin (olasz) lett az EAC elnöke. NSZK részéről dr. Geissler alelnök lett, egyébként a vezetőség összetétele nem változott. Az EAC igen aktív tevékenységet fejtett ki, kapcsolatot épített ki a strassbeurgi Európarlamenttel, az Európa Tanáccsal, az Európai Gazdasági Közösséggel stb.

A római megnyitó ülésen a kormány egyik minisztere is részt vett és a pápa is fogadta a küldötteket. Az EAC határozatban hangsúlyozta, hogy szorosan együtt akar működni a WCWB Európai Regionális Bizottságával.

hirdetések

163 cm magas, barna hajú, jó megjelenésű, nyugdíjjal is rendelkező, dolgozó, gyengénlátó fiatalember házasság céljából megismerné 18—25 év közötti hozzá illő sorstársnővel. Gyermekek nem akadály. Kiss László Gyula, Szombathely, Aréna út 1. sz. I. sz. 9700

*

Mindenféle pontírású másolást vállal (levelek, könyvek stb.): Szántó József, 7694 Hosszúhetény, Fő utca 58.

*

Eladó egy darab Apolló típusú sztereo rádió, kettő darab Zafir típusú hangfallo. A rádió behangolva a televízió hangjára. (A készülék hibátlan.) Érdeklődni lehet napközben 8—16 óráig Friedrich Miklósnál, telefon: 182-055.

ISSN

0209-6765

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR

SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

80 4470 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

Vásárláskor: cél a CENTRUM!

